

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, Honvéd-utca 10. szám,
Szerkesztőségi telefon: 86—86.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Feladós szerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 8 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A holnap.

Budapest, november 7.

(v.) Tetszik ismerni a különbséget a Gromboj és a gromboj között? A Gromboj egy orosz páncéloshajó volt, melyet Togo tengermagj elsüllyesztett. A kiskezdőbetűs gromboj pedig az alsós kaláber legujabb vívmánya: a leifjabb szem a tuletroa, ultimó kassza és uhu láncában. Jelenti pedig a gromboj azt, hogy aki bementja, annak legalább százat kell a hazavitt ütéseiben olvasnia. Ez tehát a *dernier cri* az alsós nevű nemzeti közélvezetben. Vállalkozni rá csak úgy lehet, ha az embernek minden erős ütő a kezében van. Gróf Tisza István ma bementta a grombojt. S meg is mutatta ellenfeleinek nyomban valamennyi ütőjét. Minthogy az ellenzék nyíltan bevallotta, hogy obstrukcióval szegti útját a házszabály módosításának, tehát a kormány még nézi egy ideig békén a dolgokat, de aztán a többség is erősebb eszközökhöz fog nyulni, hogy akaratának megszerezze a kellő foganatot. Ez lesz az első harc; és esataterre e harenak a parlament lesz. Azután következik a felosztás, mely a haremzöt a választó-közönségbe helyezi át. Akár magát a függőben maradó kérdést, akár a már bekövetkezett parlamenti döntést viszi a kormány a választók ítélőszéke elé, mindenképp a nemzeté lesz az utolsó szó ebben a végzetesen komoly vitában. Legyünk tehát elkészülve nem is egy fürgetegre, hanem a politikai zivata-

rok egész sorozatára és használjuk fel ezt a kevés időt, mely az égháborútól még elválaszt, a kontroverziába beszűrődő tévedések eloszlatására. A mennydörgésben és fegyverrobajban úgy sem lesz meghallható a józan észnek nyugodt szava. Indulatos fellépését az ellenzék mivel okolja meg? A legsűrűbben és legnyomatékosabban azzal, hogy a hatalom önkényének nem szolgáltathatja ki a szólásszabadságot. Ha merénylet készülne a szólásszabadság ellen, kötelességet szegne a kisebbség, ha minden eszközt nem mozgósítana az ilyen vállalkozás ellen. Am a kormány és a többség kimondta, hogy klotürre nem gondol senki. A költségvetési vitának kivételével, melynek szabályozását minden ellenzéki árnyalat kívánatosnak ismerte el, semmiféle vitázó rendelkezést a házszabályba bevonní nem akarnak. *Beszéd*del meg lehet ezentul is obstruálni mindent, még a katonai javaslatokat is, sőt még a már megállapított ujonejutaleknak évi megajánlását is. Csak a technikai obstrukciót akarják nem kiirtani, ami lehetetlen vállalkozás volna, hanem csupán *megnehezíteni*. Nyilván úgy, hogy ne husz képviselő kérhessen zárt ülést vagy névszerinti szavazást, hanem ötven, vagy hatvan. Már most ha keresztül megy ez a rendszabály mi lesz az eredménye? Védelem nélkül marad akkor a nemzet joga vagy bármely fontosabb érdeke? Hiszen ilyen veszedelem esetén talpra áll kétségtelenül az egész ellenzék s győzi szóval akármennyi

ideig. S ha kifogyna a szóból, nos, még akkor is rendelkezésére áll a technikázás, mert amikor a hatalom a nemzet jogát vagy fontos érdekeit támadja meg, akkor bizonyára össze lesz toborozható az ellenzéken a zárt ülések és névszerinti szavazások kérésére szükséges nagyobb számú aláírás. Ha az ellenzék *ebben* kételkedik, akkor saját maga iránt tanusit bántó és — meggyőződésünk szerint — igazságtalan bizalmatlanságot. Avagy ki tehetné fel, hogy akadna ellenzéki ember, aki mikor egy aláírásával megvédené a hazát, sajnálni tudná és megtagadni merné a megátadott nemzeti jogtól vagy érdektől ezt az olcsó védelmet? Ezzel szemben egyetlen ellenvetés tudna csak megállni. Az, hogy a kormány messzebbmenő szándékokat rejtget átlatlannak látszó hitegetései mögött. Helyes; ez a gyanakvás az ellenzéki politika szempontjából bizonyára jogosult. Fátatkát sem ér az olyan ellenzék, amely a kormány magán ígérétenek nem szegzi neki a maga legszilárdabb bizalmatlanságát. De ebből a gyanuból mi egyebet lehet józanul következtetni, mint azt, hogy jöjjön hát létre az a bizottság s valljon ott szint a kormány. Ha csakugyan klotürt akar, nosza akkor menjünk neki a legszilajabb obstrukcióval. Ha pedig csakugyan nem kívánja a szólásszabadságot érinteni, akkor is küzdjön ellene a kisebbség, de a parlamenti harc rendes fegyvereivel. Am ha már a bizottság kiküldését is obstrukcióval akadályozzák

TÁRCA

A tudományok világából.

(Hogy állunk a repüléssel? — A motoros sárkány. — Egy kis állatpszichológiai kép. — A beszéd agyvelőmechanikája.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *ujj. Méray-Horvath Károly.*

Fogunk-e valaha repülni vagy sem? Egyelőre csak azt az egy bizonyosságot tudjuk, hogy korántsem fogyvatkozik ama nyakak száma, amelyek törésre is készek. Az azonban mindenesetre vigasztalóbb valószínűség, hogy ama fejek, melyeket ezen nyakak hordanak, mégis mintha uton volnának a dolog gyakorlati megoldása felé.

Tagadhatatlan, hogy a repülés ügyét ma már egész rendszeres technikai és tudományos módon üzik. Szinte azt lehet mondani, hogy a repülés a technikának egyik ága lett. Mert amíg azelőtt csak egy-egy vakmerőnek a magán kedvteléséről lehetett szó, amikor repülőgépre adta magát, ma szinte szervezve van a tér a repülést feltalálni akarók számára.

A repülési kísérletek központja Páris. A kinek valami jó ötlete van az ott lelkesedő aeronauták és a repülés ügyét pártfogolók között, szinte bizonyos, hogy boldogul. Van klubja a repülőknek és ez a klub „repülő-pályát” is

építettett, amelyen bárki úgy kísérletezhetik a masinájával, mint ahogy a lovardában a makrancos lovat lonszírozzák. A repülés lelkes barátja Deutsch és társa, Arehdeacon pedig dijakról is gondoskodnak. Santos Dumont a Deutsch 100,000 frankos díját nyerte el s most ismét 50,000 frank hívogatja azt, aki egy kilométernyire a leggyorsabban tud repülni.

Páris vezet a repülés dolgában, de Santos Dumont kiment a divatból és vele az egész ballontechnika. Ma már nincs hitele semmiféle ilves irányú törekvésnek. A ballon emelkedik, de nem röpi, pedig röpi akar az ember és pedig oda, ahova neki jut eszébe, nem pedig szél urának.

Ma a sárkány-rendszer idejét éljük. A sárkányt, amelyet motor hajt. Az uttörő, a német Lilienthal, aki még motor nélkül kezdte és még két szárny alakjára szabta sárkányát, nyakát szegte. Váltig gondoskodott ugyan arról, hogy a szél fel ne fordíthassa, de egyszer mégis megcsesett és ő szörnvehalt. Pedig ő még nem is szabadon repült, hanem csak lejtőn egy hegytetőről, mindössze az esés energiájával még egyszer, kétszer hullámosan ismét felfelé s ekközben kormányozta is magát. Egy darabig még az ő nyomdokain haladtak más kísérletezők is, amíg az automobilmotor új korszakot nem hozott.

1902-ben jelentette Renard francia ezredes az akadémiának, hogy az ő tapasztalatai szerint az a sárkány, amelyen kétféleként 7.72 kilogrammot lehet felvinni, az tartós repülésre

jó. Az automobilmotorokkal pedig ennyire már el lehet jutni.

1903. decemberében fogtak hozzá a Wright-testvérek ilyen sárkánygép építéséhez. Tizenkét méter hosszú, két méter széles sárkányuk 338 kilogrammot nyomott. Kettős lapja mintegy ötven négyzetméter sikot fogott. Tizenhat kérső automobil hajtotta egymással elentétesen két légszavart. (Elentétesen azért t. i., hogy az egyirányú forgás a sárkányt ne csavarja oldalára.) Nehány száz méternyire csakugyan gyönyörűen, nyílegyenesen repült a gép óránkénti 16 kilométer sebességgel és másodpercenként 10 méteres szél ellenében.

Hasonlóan szép eredményt ért el 1903-ban a francia Ferber kapitány, aki 230 kilogramm röpült 6 kérső gépével. Ugy hogy az a kérdés maga, hogy a sárkány szépen röpüljön: megoldottnak tekinthető.

A nehézség a kormányzásban van. Ez nem annyira egyszerű dolog, mint az ember képzelné. Roppant tapasztalat kell hozzá, különben lerágódik a szerszám. Azt lehet mondani, hogy az ember valahogy elveszti a tájékozódást, hogy vízintesen van-e, mennyire vízintesen, mi van fenn, mi van lent? Azok a technikai segédesszközök, amelyek ezen segítsenek, még nincsenek meg. Holmi vízintmérők, libellák, amiket folyton figyelni kell, még nem alkalmas szerszámok. Hosszabb ideig az ember nem képes arra, hogy a repülés minden momentumára ügyeljen. A vízintesnek az érzete teljesen kivész az emberből.

meg, akkor a vélt ádáz szándékok napfényrejutása van meghusztva s akkor ez a korai obstrukciós ostrom a terveit álnokul rejtvegető kormányának teszi a legnagyobb szolgálatot.

Egy másik erőssége a kisebbségi álláspontnak az utalás ama bizonytalan jövőre, amely a nemzet alkotmányának épségére nézve ismeretlen veszedelmeket hord méhében, veszedelmeket, melyekkel szemben a hazát a védelem rendkívüli eszközeitől sem szabad megfosztani. Ezt az aggodalmat senki sem mondhatja alaptalannak. Jöhet eskügyan idő, amikor felülről meg akarhatják majd nyírni a közszabadságainkat s alkotmányos jogainkat. De ha a hatalom oromzatán meglesz ez a bűnös szándék, vajjon a szigorított házszabály nem ád-e majd fokozottabb oltalmat a nemzetnek, mint a technikai obstrukciónak eddigi korlátlanúsága? Hiszen aki le akarja járni a magyar alkotmányt, annak csak tartós meddőségre kell a parlamentet kényszerítenie, hogy biztosan célt érjen. A parlament a nemzeti akaratnak, az állami önállóságnak s az alkotmányos jogoknak egyetlen hathatós fegyvere. Mihelyt hasznavehetetlenné vált ez a fegyver, a hatalom úgy bánhat el velünk, ahogy neki tetszik. Ezt a célt pedig a mai házszabály mellett eléri, mihelyt talál husz embert, aki hónapokig s ha kell, évekig névszerinti szavazásokkal tölti be a parlament egész munkaidejét. Már ma is van egy féltucat nemzetiségi forradalmár a képviselőházban; egy kis igyekekvéssel könnyen viheti fel a dákoromán és pánszláv képviselők számát akár négyannyira is a hatalom. Akkor aztán hegedültek a magyar parlament tekintélyének, erejének és munkaképességének. Ez a maroknyi ember a mai házszabály oltalma alatt tönkretenné a magyar alkotmányt a nélkül, hogy még csak védekezni is lehetne ellene. Ki állíthatja tehát, hogy a nemzet ellentálló-erejének

csökentését jelenti az, ha a parlamenti működés megakasztásának hatalmát a csekély számú ellenzéki csoportok kezéből kivesszük s a technikai obstrukció eszközeit csak nagyobb ellenzéki kontingensnek bocsátják rendelkezésére? S vajjon mitévők volnának Ugronék, Rakovszkyék és Bánffyék, ha ők volnának többségben akkor, mikor Bécsnek biztatására a husz pánszláv és dákoromán képviselő technikáztatná állandóan a képviselőházat? Nem nehéz eltalálni, hogy mit tennének. Javasolnák a házszabályok szigorítását s akármit kiabálna az obstrukció a szólásszabadság sérelméről, bizony megvalósítanák szándékukat még ama bizonyos erősebb eszközökkel is.

De fordulhatnak a dolgok holnap vagy holnapután. S épp ezért ilyen világitásban kell a dolgot már ma is szemügyre venni. Mert a politika az előrelátás tudománya.

Puskapor.

Budapest, november 7.

Jegyezzük fel mindenekelőtt, hogy Tiszta István ma megint beszélt. Günther Antal és Rakovszky István felszólalásai után egy perccel sem habozott, hanem sietett a két ellenzéki beszéd elvitáztatatlan hatását lerontani. Ugy látzik, hogy — ameddig ez a revíziós ütközet folyik — a miniszterelnök állandóan résen akar maradni s nem engedni meg, hogy egyetlen ülés is ellenzéki beszédnek hatása alatt oszolhasson szét.

— *Ebben a kérdésben nem fognak használatot teremteni!*

Ez a miniszterelnök jelszava s ehhez képest őt áll, hogy akár minden egyes ülésben is felszólal, ha kell. Hozzátapad minden hangulatsínáló sarkához és ha támadnia kell hangulatnak, azt ő akarja csinálni. Ezért beszélt szombaton már s ezért beszélt ma is.

Ma pedig volt oka, hogy birokra keljen azzal az erős hangulattal, mely a két ellenzéki beszéd nyomán kialakult. Günther, de kivált Rakovszky István olyan tüzesen védelmezte a parlament szólásszabadságát s olyan radikális reformokat követelt a revízió előfeltételéül,

hogy maga az ellenzék is fejesóválva jegyezte meg: „és ezt nevezik a reakció lovagjának.“ A választói jog kiterjesztése, a községenként való szavazás, az összeférhetetlenségi törvény további szigorítása, tisztviselők korteskedésének megakadályozása és szolgálati pragmatikájuk megalkotása szerepelnek Rakovszky előfeltételei között, amire a miniszterelnök később nagyon röviden annyit mondott: „ez a demagogia eszközével dolgozó reakció.“ De maga a két ellenzéki beszéd a beadott ellenindítványok tartalmától eltérően is nagyon hatásos volt. Rakovszky egyenesen úgy állította fel a tételt, hogy „a király korlátlan veto-jogával szemben a parlament korlátlan szólásszabadságára van szükség“. És egész okoskodása olyan tiszta, erős és hazafias volt, hogy minden magyar embernek alá kellene írnia, ha a tervezett revízió csakugyan érinteni akarná a szólásszabadságot. S ezen a ponton fogta meg Rakovszkyt a miniszterelnök. Ezen az egy gyöngeségen támadta és bírta le. Tiszta István ugyanis még egyszer, újra és újra hangsúlyozta, hogy a szólásszabadság minden korlátozása nélkül csak azokat a körülményeket akarja eltávolítani, melyeknél fogva egyes urak minden rátermettség nélkül forgathatják a vezérbotot és játszhatják a primet a parlamenti koncertben. Nem mondta így ki, de értelme ez volt a miniszterelnök szavainak:

— Hányan vannak az urak? Százán? Százhuszan? Nos, hát akkor beszélhetnek százán vagy százhuszan. Beszélhetnek, ahányan vannak s ahányszor akarunk. S akkor talán nem ragaszkodnak makedul ahhoz a rögeszsműjükhöz, hogy a szólásszabadságot akarom korlátozni. Igenis akarom korlátozni és kell is korlátozni a *padverés szabadságát*, a *jegyzőkönyvi dátumok problémákká avatásának szabadságát*, a *Hopp-hopp! kiáltások szabadságát*. Tessék beszélni, amennyit tetszik, de technikázi ne tessék, mert azt nem szabad szólásszabadságunk feltüntetni.

Es nem lehet elvitatni, hogy a miniszterelnök szavai meg fogják tenni hatásukat. Mert akármilyen tetszetősen hangozzék a Rakovszky-tétele a korona korlátlan veto-jogáról, melylyel szemben a parlamentnek meg kell hagyni a korlátlan szólásszabadságot: de ez is csak úgy igaz, ha csakugyan a szólásszabadságról van szó. Ellenben, ha volna egyszer (ami elvégre nem tartozik az abszolút lehetetlenség közé) olyan király, aki nem fér a bőrébe, aki nem élne, hanem visszajárna a jogaival, akkor az ilyen korlátlan joggal szemben éppen úgy kellene szervezkedni, mint ahogy mostan elhatározó lépést tesznek azért, hogy a házszabályokkal rendszeresen visszazárják kisebbséggel, vagy inkább a ki-

Hanem azért magának a repülésnek az érzete valami nagyszerűen kellemes volna. Wrighték mondják: „Eleinte az ember roppant elfogódott, annyira, hogy alig tudja magát át-át visszatartani, hogy ne rángassa a kormányzó készülékeket. De amint már vagy 15 méter a másodpercenkénti sebesség, akkor egyszerre elfogja az embert valami roppant gyönyörűség, a tüdején keresztül valami kéjes érzet: — csak az az istentelen vízszinteség! Az ember nem tudja, jól megy-e.“

Igy állunk ma a sárkánygéppel. Elméleti értékű kísérletek-e ezek, vagy csakugyan közeledés a repülés gyakorlati megoldása felé? — majd elvlik. Hogy a sárkány már a kész technikai alapot nyujtja, az ma még merész állítás. De itt van az automobil is, az ő szédítő gyorsaságával. Ez a kettő együtt hihetőleg máigában rejti már a repülés technikai elemét.

Szép állatpszichológiai képet közöl a pókról egy megfigyelő. És pedig az anyai szeretetéről. Ez oly szertelenül nagymérvű, hogy mindig kész azt idegenekre is pazarolni.

Ha egy anyapókot elvesz az ember a fészkekből és idegen fészkekbe teszi, úgy az ott talált csemetékét azonnal anyai gondjaiba veszi. Ha azonban most az igazi anyát hozza az ember a fészkek közelébe, úgy ez iszonyu dühvel ront a mostohára. Aki egy darabig úgy adja, mintha ő volna az igazi, de észrevéven, hogy a másik nagyon komolyodik, elismeri ennek erősebb jogát és tovairamodik.

Ez a jogi felfogás azonban úgy látszik, hogy huszonnégy óráig tul nem terjed, mert emnyi idő múlva a mostoha már beleéli magát a hűbe, hogy az apróság valósággal az övé. Es ekkor már nem tágit. Ha odahelyezi az ember az igazi anyát, akkor életre, halálra megy a hure. Egyik a másikat rendszerint széttepi és megfutatomni csak akkor futamodik meg, ha a másik annyira nyilvánvalóan erősebb, hogy reménye sem lehet a győzelemre.

Az igazi anya három napig emlékezik az övére, három napig még nekitámad olyan módon a másíknak. A negyedik-ötödik napon azonban már elfelejti a fészket.

A legtragikusabb a pókanya sorsa, ha a fészket fiókaival együtt szétrombolja valaki. Akkor a legkétségbeesettebb izgatottsággal szaladgál körülöttük, igazítan a fészket így is, úgy is, csakhogy visszatérjen az élet. Látra aztán, hogy hiába: teljes apathiába esik. Nem eszik többé, nem mozdul a fészektől. Egy-egy szállal néha még be-befonja az övét, mintha utoljára takargatná őket. Es egy reggelén ő maga is összeaszva, élettelenül rájuk bull.

Hogy hogyan keletkezik az emberi beszéd az agyvelőben, arról derített ki némely új dolgot Mills, a pennsylvaniai egyetem tanára. Jelentések ezek a dolgok, mert általuk némiképpen belelátunk abba a mechanikába, ami szerint agyvelőnk a beszédnél működik.

Annak idejében már az is nagy dolog volt, amikor Broca megállapította, hogy az agyképességünk. Mills most ebben öt különböző képességünk. Mills most ebben öt különböző működési központot tud megkülönböztetni. A tulajdonképpeni beszéd centrum csak egy kis része az egész sejtapparátusnak és ugyszólván csak összegzezi egyéb mellékecentrumok működését. Ilyen külön centrum a szentrum. Az a centrum, amelyben mintegy a szavak vannak beraktározva. Azaz bizonyos kész összefüggések a hangképzés számára, a dolgok megnevezésére. Külön centruma van a szó tagolásának, amely nélkül csak hangok variációit adnók, anélkül, hogy azok tagolt szavak lennének. Ismét egész külön centruma van a látás útján felvett szóképeknek, tehát írásnak, olvasásnak is. Egy külön centrum szolgál a beszédnek megfelelő are. száj-, nyelv- és gégefőmozgások számára. Ezeknek a működéseknek a kombinált összefüggéseiből áll aztán elő a beszéd.

Természetesen ez még mind csak igen nyers meghatározásokat szolgáltat a beszédnek egész értelmi mechanikájáról. De Brocatól Millsig már nagy a haladás.

Megjegyzendő, hogy az amerikaiak a tudományos pszichologia terén ujabban bámulatos haladást mutatnak fel. Ez a tudomány nekik szinte specialitásuk. Es ha az amerikai ráveti magát valamire: készen tarthatjuk magunkat egymásután a meglepetésekre.

sebbéne is csak kisebbségével valahára végezzenek. Ezt az igazságot tetszetős tétélekkel elhomályosítani nem lehet.

A miniszterelnök megdöbbentő nyíltsággal felelt a hangulatsimáló beszédekre s a szenvedélyesebb közbeszólásokra. Nyilvános és határozottan kijelentette, hogy a nyilvánvaló obstrukciót nem szándékozik elűzni.

— *„Oszlassa fel a Házal!”* — szóltak közbe falról.

— *„Ettől az alkotmányos lépéstől sem viadok vissza, ha szükségesnek fogom találni — yágot vissza a miniszterelnök.”*

Ez volt az egyik nyílt kijelentés. A másik pedig az, hogy milyet az obstrukció elvetette alárcát, *adott pillanában a többségnek kötelessége lesz erőlyesen közbelépni s a nemzet ezt a lépést szívesen fogja látni, mert már megúnta, sőt megúnta azt a játékok, melyet egyes urak az egész ország méltóságának rovására játszanak.* Nemzeti ellenállást megtörni veszedelmes volna, de ilyen játékok megzavarni kötelesség. Így nyilatkozott a miniszterelnök:

Es a többség úgy lelkesedett, mint még soha. Es az ellenzék úgy tombolt, mint még soha.

Egyik jelenség sem volt ok nélküli. A többséget felvillanyozta az a fiatalos erély, melylyel a miniszterelnök ebben a harcban minden valamirevaló beszédre nyomban megfelel s mindig pártjára, pártjának kötelesség-tudására hivatkozik. Hiszen olyan rég nem számoltak már ezzel a többséggel! Viszont az ellenzékot kihozta lassankint sodrából az a majdnem packázó hang, melylyel Tisza vele bánt. Hiszen ma két olyan vágást mért két ellenzéki vezérre, hogy az már nem volt védekezés, hanem támadás, még pedig miniszterelnöki szék-ből szinte példátlan támadás.

Az egyik vágás Rakovszky-nak szólt, aki a miniszterelnök szombati megjegyzésére utalva, beszéde közben azt kérdezte:

— Nem tudom, a „komolyabb” elemek közé számít-e engem vagy sem?

Itt a miniszterelnök azt felelte:

— *„Az nem egészen bizonyos!”*

De sokkal temperamentusabb volt a másik vágás. Rakovszky beszéde közben egyszer Ugron Gábor átkiáltott a jobboldalra, hogy „menjenek Bécsbe!”, ami a végén nem is olyan szokatlan vagy sértő közbeszólás, s ekkor Tisza István kipirulva, harsány, brutális hangon vágta Ugron felé:

— *„Menjen ön Bécsbe „zabot” hegyezni!”*

Maga Ugron elég nyugodtan tűrte ezt a súlyos vágást, de az ellenzék felzúgott és percekig követelte a miniszterelnök rendentartását. A lármán kívül azonban egyelőre semmi sem történt s csak később fizették vissza a miniszterelnöknek ezt a kellemetlenül erős közbeszólását. Mert mentil erőlyesen beszélt Tisza annál záporosabban onlott rá a sok zavaró közbeszólás. Kivált Lengyel Zoltán buzgalkodott. Folyton táncolt:

— *„Vagyazzanak! Megjött Dienes Márton!”*

— *„Hopp! Hopp!”*

Sümei Vilmos, aki ma jött először a Házba, már elmondta szűk közbeszólását, mely hangzik ekképpen:

— *„Istállóric!”*

Es buzgón szípkázott Vásonyi Vilmos, adván egyre-másra az egész ellenzék használatára a slógvortokat:

— *„A beruházási javaslat után jön a nemzet leruházási javaslata.”*

— *„Uj választókat kérünk, nem uj bárókat!”*

— *„A báró Guttmann diszelnöksége alatt álló szabadelvűpárt!”*

— *„Az uj bárók lesznek az első a barrikádokon!”*

Indulatos ellenzék és erélyben kissé túrtengő miniszterelnök így álltak ma egymással szemben s amilyen ováció szentesítette a teremt Tisza nyilatkozatainak sikerét, olyan hevesesség költözött a felzaklattott ellenzéki lelkebe a folyosón. Most már elég puszkaporos a világ odabenn s ha lesz valami, nyilván nagyon hamar fog kitörni.

Az ülés végén még Olay Lajos is beszélt.

A képviselőház ülése november 7-én.

Percel Dezső elnök: Az ülés fél 11 órakor megnyitja. Felolvassák és hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Hegedűs Sándor előadó: Bemutatja a Horvát regnikoláris bizottság jelentését.

Tisza István gróf miniszterelnök: Bemutatja az állami számvevőszék jelentését a Horvát-Szlavonországokká 1902. évről szóló lezárolásról.

A jelentéseket kiadják a bizottságoknak. Napirend előtt.

Rákosi Viktor személyes kérdésben szól. A szombati ülésen az elnök öt mint jegyzőt arra figyelmeztette, hogy foglalja el helyét. Elismeri, hogy az elnökségnek van rendelkezési joga a jegyzők felett.

A Ház ezután harmadszori olvasásában is elfogadta a Rábaszabályzatról szóló törvényjavaslatot s áttért a házszabályrevízió tárgyalására.

(A nemzeti párt indítványa.)

Günther Antal: A tárgyalás alatt lévő indítványly szemben elváratainak megbizásából egy ellenindítványt nyújt be, mely a következő:

A képviselőház a házszabályok módosítása ügyében a választási törvény reformjával kapcsolatosan kíván határozni s emelölyve az indítványban megjelölt bizottság megválasztása iránti határozathozatalt a reform létesítésének idejére halasztja. (Élnek helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Meglepte az a szenvedélyes hang, amilylyel a miniszterelnök megokolta indítványát. Ezt a hangot az „öntúlékezés” tulajdonítja. A miniszterelnökkel szemben szólnak és pártjának más az álláspontja. Elítélik az obstrukciót, de azt hiszik, hogy a bajnak egy nagy, más oka van és ezt a bajt kell gyógyítani. (Helyeslés a baloldalon.) Az, ami itt a parlamenti tanácskozást megzavargya és nem egyszer lehetetlenül tette a biggadt érvelést, az csak külső tünet. (Igaz! Ugy van! balfelel.) Magát a bajt kell gyógyítani. Ez a baj pedig abban van, hogy Magyarország a szabadelvűpárt hosszú uralma alatt minden megtörtént, hogy a nemzeti akarat itt a rendes keretben, alkotmányos uton ne nyerhessen érvényesülést. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Hát hogy jött ide hozzánk, ha így gondolkozik? Mit keres itt? (Zaj balfelel.)

Felonyi Géza: Hát mit keres ott Széll Kálmán? (Zaj.)

Günther Antal: Angliában a parlamenti változásosság folyamán egymásután kerülnek a hatalomra a pártok és egymás ellen alkalmazzák a szigorított házszabályokat. A miniszterelnök azonban nem ezt akarja, hanem azt, hogy a hatalmat mindig ő gyakorolja. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

A miniszterelnök az állampolgárokot, az alkotmány biztosítékait úgy tekinti, mint a gyermek a kártyából csinált összehajtott katonákat, amelyek sorba rak, aztán hátul meglök és várja, hogy azok rendben, egymás után halomra essenek. Es ha nem itt be számítás, hanem egy egész csoport katoná állva marad, akkor a miniszterelnök haragra lobbán. Pedig tudnia kellene, hogy itt nem bábokkal, hanem a nemzeti életnek organikus tagjaival, egy nemzet alkotmányával és a polgárok szabadságával kell számolnia. (Élnek helyeslés, éljenzs és taps a bal- és szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlék.)

(A néppárt indítványa.)

Rakovszky István: A miniszterelnök indítványát nem fogadja el és benyújtja a következő ellenindítványt:

A képviselőház a miniszterelnök által tett indítvány felett mindaddig nem határoz, míg a kormány a képviselőház következő utasításainak eleget nem tett:

A képviselőház utasítja a kormányt, hogy terjeszzen be törvényjavaslatot

1. a választási jog kiterjesztése tekintetében, különösen biztosítván azoknak a választói jogát, kik védőkötettségüknek a sorhadban eleget tettek; ezeknek a választói jog — eltekintve minden adócsenzustól — megadandó.

2. a választási szabadság határozottabb biztosítására a községeinket, városokbani titkos szavazás elrendelésével a zúslók és egyéb költségek jelvények használatának, az etetések és itatások szigorú eltiltásával, — különösen szigoruan büntető szankcióval ellátott tilalommal az iránt, hogy az állami, törvényhatósági és közösi hivatalnokok és alkalmazottak a választási mozgalomra befolyást ne gyakorolhassanak, az inkompatibilitási törvény és eljárás szigorítására.

3. A közhivatalnokok szolgálati pragmatikájának behozatalára.

A miniszterelnök szombati beszédeben a revízióhoz hozzáfűzte a kabinetkérdést. Az ellenzéknek tehát meg kell ragadni az alkalmat, hogy a kormány bukják el. Tisza akkor vállal kormányt és akkor marad a kormányon, ha a parlament azt teszi, amit

Tisza akar. Ez abszolútizmus. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Kérdi, hogy kiket számított a miniszterelnök a komoly elemek közé, oda számítottat-e őt is?

Tisza István gróf miniszterelnök: Nem egészen.

Rakovszky István: Szokból a beszédekből amelyeket a miniszterelnök különböző mulatóhelyeken tartott, úgy látja, hogy csak provokálni akarja sértő modorával az ellenzékot.

Kaas Ivor báró: Agent provocateur.

Rakovszky István: Hogy ezek után akadna ellenzéki ember, aki tárgyaljon a kormánylyal, azt nem hiszi. A mai parlamenti rendszer hazug parlamentarizmus, amely csak vicinális fenyegetéseknek hetvenkedése. A miniszterelnök azt mondja, hogy a fattyuhajtásokat akarja letörni. Ki törte le a parlamenti többi fattyuhajtását? Ki rendezte a meg a vicinálisitakat, ki hozta be a kuriai bírásokozást, ki az összerfírheterhetségi törvény? Éppen ő, az ellenzék, Tiszával szemben. (Tetszés a baloldalon.) Csak egy védelem van a hatalom ellen: a korlátlan szólás-szabadság. Ezt akarják most megnyirbálni. Ha mi nem akarjuk a király jogát esorbitálni, akkor ne akarjuk a mi jogunkat sem esorbitálni, mert ezt megvédjük. (Zajos taps a bal- s szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Mi van eadva Bécsben, az a kérdés?

Tisza István gróf miniszterelnök: Menjen fel zabot hegyezni! (Éljenzs a jobboldalon. Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon; Petrolumot áruljon! Élnek esenget.)

Sümei Vilmos: Ugron Gábor csak a saját zabját szállította, ön pedig az ország egész termését.

Molnár János: Ez a magas színvonal! (Nagy zaj. Felkiáltások balfelel Nem hallotta az elnök? Miért nem utasítja rendre a miniszterelnököt? Zaj és felkiáltások a baloldalon; Rendre!)

Hellebronth Géza: Utasítsa rendre a miniszterelnököt vagy nem hallotta? Nagy zaj.)

Élnök: Az elnökség töle telhetőleg igyekszik megfelelni kötelességének.

Hellebronth Géza: A miniszterelnök gormbáskodott. Utasítsa rendre!

Élnök: Itt az egyik képviselő annyi szabadságot élvez, mint a másik. Durva sértést vagy a házszabályokba ütközö megjegyzést nem hallottam. (Felkiáltások balról: Nem lehet! Rendre! Rendre! Nagy zaj.)

Rakovszky István: A házszabályok revíziójánál a pártközi tanácskozáson egy kormánypárti tekinély is azt mondotta, hogy az obstrukció végleg lehetetlenem nem kell tenni, mert annak meg kell maradnia védelemnek az osztrák tulkövetelésekkel szemben.

Hock János: Mindig meg akarták fojtani és mi védekezünk.

Rakovszky István: A miniszterelnök is elismerheti, hogy minden jó hatvan év óta obstrukcióból folyik. (Ugy van! a baloldalon.) Tisza Kálmán is folytatott obstrukciót.

Molnár Jenő: Tiszeld apádat, hogy hosszú életü légy a miniszterelnöki székben. (Derűltség.)

Rakovszky István: A Bánffy-féle kis obstrukció alatt a sajtószabadságot védte meg az ellenzék. A nemzeti vívmányokat mindig csak obstrukcióval lehetett kieszközni. . . .

Hock János: Idegen uralkodó alatt másként nem lehet!

Rakovszky István: . . . és ezért akarják most megfosztani a nemzetet az ellentállástól. Amire most vállalkozott Tisza, azt becsület és tisztesség után nem viheti keresztül. Jegyezzék meg, akik ezt a revíziót akarják. Mirabeau mondását: Amilyen szent és sérhetetlen a király, éppen olyan szent és sérhetetlen a törvény is. Ha Tisza a megkötélt uton halad, akkor eljuthat igazán a golyóhoz és akasztófaóhoz. De azt ne felejtse el a miniszterelnök, hogy az akasztófa poraiból új élet fakad. (Zajos taps és hosszas éljenzs a bal- és szélsőbaloldalon. Szónokot számosan üdvözlék.)

Élnök: Az ülés 5 percre felülgesztet.

(A miniszterelnök beszéde.)

Tisza István gróf: Nem hagyhatja szó nélkül Rakovszky egy megjegyzését. Sajnálataát fejezheti csak ki, hogy akadtak magyar képviselő, aki viszonylan kis kizszenésnél a magyar közélet képtel lezárolt engedni. Pártkülönbség nélkül vettek részt egyesek a közzgazdasági életünkben és pártkülönbség nélkül ismét akadtak egyesek, akik vétettek. De ez kivétel és ezért az egész parlament tisztességét semmi való sen érheti. Polemizál Güntherrel, aki „rapszódikus előadást” tartott az angol parlamenti életéről. (Derűltség a szélsőbaloldalon.)

Vásonyi Vilmos: Wery well! (Derűltség.)

Eitner Zsigmond: Az angolnak nincs osztrákja.

Lengyel Zoltán: Se Tiszája.

Vásonyi Vilmos: Cinálnia csak meg a választási reformot félánpolosan! Megelégszünk vele!

Tisza István gróf: Cakugyan nem csodákozhatunk azon, hogy az angol történelemre nézve ilyen kissé önkényes és merész előadásokkal találkozunk, mikor rádupláz Rakovszky a magyar történe-

lemből tartott olyan előadással, amely a tényeknek és az igazságnak teljesen fejtetőre állítása. (Élénk elentmondások a jobboldalon. Zaj.) Azt állítja Rakovszky, hogy a mi rendi alkotmányunknak az obstrukció volt egyik fegyvere, amivel szemben én azt állítom, hogy rendi alkotmányunk egész lefolyása alatt obstrukció nem fordult elő. A rendi alkotmány alatt, mielőtt a parlamentarizmus diadalra emelkedhetett volna, a parlamenti értelemben vett miniszteri felelősség folytán az összhang a törvényhozás összes faktora közt már előre biztosítottak voltak. előfordult az a tény, hogy az akkori alsóháza clenitbe helyezkedett a korona akaratával.

Hock János: Akkor a nemzet állt a királlyal szemben, most pedig a nemzet áll a kormányval szemben. (Ugy van! Ugy van! bal-felől.)

Tisza István gróf: Furcsa optikai csalódás, mikor képviselőtársaim, hol százan, hol ötvenen, hol huszan, néha tízenötven, azt képzeli, hogy ők a nemzet. (Derültség jobbfelől.) Uram Isten, mi sem vagyunk a nemzet, önk sem a nemzet, hanem már nekünk csak sokkal több jogunk van a nemzet nevében beszélni. (Élénk helyeslés, éljenés és taps a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon. Felkiáltások: A magyarság itt van!)

Olay Lajos: Azok nem tiszta mandátumok. (Folytonos zaj a bal- és szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök többször eszenget.)

Tisza István gróf: Nemzeti küzdelemre, nemzeti ellentétállásra volt sokszor szükség a múltban. (Felkiáltások balfelől: Most is! Mindig lesz! Megengedem, hogy lehet rá szükség a jövőben is. (Zaj a bal- és szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Én nem késtem, hogy ha ismét olyan veszedelmes idők állnának be (Zaj a bal- és szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.), teljesíteni fogja az új magyar parlament többsége is kötelességét. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Teljesíteni fogja talán pártkülönbség nélkül az egész képviselőház. De éppen arra, hogy ezt a missiót teljesíthesse, szükséges nekünk véget vetni annak az állapotnak, amely szerint bárhonnan összeszedett husz képviselő. (Zaj a bal- és szélsőoldalon.) — mert hát az a mindenne elszánt hatalom ne tudna magának husz elszánt embert összeszedni? (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) — az a bárhonnan összeszedett husz képviselő megakasztassa a nemzet elkarátot a maga érvényesítésében. (Hosszantartó élénk helyeslés a jobboldalon.)

Eitner Zsigmond: Az önk kerüleleiből is jöttek küldöttések, nem husz képviselő!

Ugron Gábor: Chlopyi tanácsadó!

Tisza István gróf: Az ellenzék elszánt ellenállását az akcióval szemben (Felkiáltások a szélsőoldalon: Nem akció, hanem reakció!) azzal kívánja indokolni, hogy kettős irányban teljesen ferde világításba helyezi azt. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Először azt állítja, hogy mi a klotúrt akarjuk behozni és a szólásszabadságot akarjuk korlátozni. A mai két beszédben egy szó sem volt az ellea, hogy a házszabályok egyéb helytelenégeit kiküszöböljük, az egész támadás mindkét mai beszédben a szólásszabadság korlátozása és a klotúr ellen irányult. De hiszen akkor itt mi egy nagyon idillikus, békés állapotba jutunk! Ez a reform-akció. (Folytonos zaj a bal- és szélsőoldalon.) eltekintve a költségvetés kérdésétől, amely csakugyan kivételesen megítélést igényel, a Ház egész törvényhozási eredményes munkájában klotúrt behozni nem akar, a szólásszabadság korlátozni nem kívánja. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Zajos felkiáltások a szélsőoldalon: Hát mi kell még?)

Polányi Géza: Itt vannak az akták, hogy a klotúrt akarja.

Tisza István gróf: A másik tévhit, amelyet figyelemre a képviselők szorgalmi a közvéleménynek, hogy ők itt a nemzetnek, a parlamentnek jogait védelmezik. Nemcsak, hogy nem védelmezik, de védelmeznék egy olyan állapotot, amely a nemzetet, a parlamentet valóságilag tehetetlenné teszi és télenessége kárhoztatja. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Elentmondások a bal- és szélsőoldalon.) Védelmeznék egy olyan állapotot, amely más eredményre nem vezetne.

Lengyel Zoltán: Nem áll! A miniszterelnök ur a hibás! (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Ne méltóztassanak közbeszólni!
Tisza István gróf: ... védelmeznék egy olyan állapotot, amelynek más-következője nem lehet, mint a nemzet jogainak, a parlament jogainak lejáratása (Zajos elentmondások a bal- és szélsőoldalon.), diskreditálása és megrogallása és azon erkölcsi alapoknak megintatása, amelyekkel a parlament nyugszik. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zajos elentmondások a baloldalon.)

Polányi Géza: Ez mind frázis. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Olay Lajos: Gyalázat! Ezt a császár parancsolja. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök: Csendet kérek!
Tisza István gróf: ... Mi nem akarjuk, hogy

olyan idők jöjjenek, hogy egy olyan lelkiállapotban találják a magyar nemzetet, amidőn hűfélék vesztette, bizalmát vesztette az alkotmány iránt. (Felkiáltások a szélsőoldalon: A kormány iránt! Halljuk! Halljuk a jobboldalon.) ... amidőn megundorodott mindattól, amit látott és tapasztalt. (Éljenés és taps a jobboldalon. Nagy zaj és elentmondások a szélsőoldalon.) ... amidőn hiába fogjuk próbálni ebből a Házból az ellenállás terére vezetni ezt a nemzetet, mert azt a szerepet, hogy a magyar parlament legyen az a fénylő, világító torony. (Zaj a baloldalon) amely minden nagy és nemes ügyben vezeti a magyar nemzetet. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Lengyel Zoltán: Megjött Dienes Márton! (Nagy zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Tisza István gróf: Günther Tisza Kálmánnak egy nyilatkozatát citálta. Erre két dolgot jegyezz meg. Azt, hogy az a nyilatkozat az a szólásszabadság megtámadása ellen irányult. A másik az, hogy azon nyilatkozat megtétele óta 32 esztendő tapasztalataival letünk gazdagabbak. (Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Az, ami akkor példátlan lett volna a magyar parlament történetében, rendszerre vált ma és itt tendenciás törekvés mutatkozik a házszabályok lefektetett minden jogbal való rendszerre visszaférésre. (Éljenés és taps a jobboldalon. Nagy zaj és elentmondások a bal- és szélsőoldalon.)

Hock János: Hatálimi visszaélések nincsenek a kormányzatban? (Nagy zaj balfelől.) De a nemzetet erősíteni ugy-e nem akarják! (Zaj balfelől.)

Lengyel Zoltán: Megjött Dienes Márton! (Derültség balfelől. Zaj és mozgás jobbfelől.)

Tisza István gróf: Amire nem volt szükség 32 évvel ezelőt, arra égető szükség van ma. (Élénk helyeslés jobbfelől. Felkiáltások balfelől: A jövőre! Felkiáltások jobbfelől: Még is lesz!)

Kaas Ivor báró: Hát ki szegte meg a békét? (Zaj.)

Pap Zoltán: Igy bukkolt meg Széll Kálmán is!

Sándor Pál: Ki az álprófétákkal!

Rákosy Viktor: Tapsof gróf Sándor Pál! (Zaj.)

Tisza István gróf: Rakovszky ma határozati javaslatot adott be, melyben kívánja a választói jognak oly modu kiterjesztését, amiöhoz, azt hiszem, az itteni viszonyokat ismerő magyar ember, aki a magyar nemzeti politika nagy céljait komolyan akarja szolgálni, soha hozzájárulni nem fog. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Zichy Aladár gróf: Ez a liberális gondolkodás! (Égy hang balfelől: Éljen a liberalizmus!)

Tisza István gróf: Csak lapozzák a történelem foltáusait és rá fognak jönni egy sajátosság-jelenségre: a demagógia eszközeivel dolgozó reakcióra (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenés és taps a jobboldalon), amelyvel szemben igenis sokszor az igazi liberalizmusnak kell a jogfolytonosság és az egyenletes haladás nagy szempontjait érvényesíteni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) De hát tegyük fel, hogy elfogadom a képviselőtársaim határozati javaslatát és kabinetekérlésnek jelenteném ki, hogy azt a t. Ház elfogadja. Részvazamra a t. képviselő ur?

Rakovszky István: Bó!

Tisza István gróf: Akkor elcsell az az egész okoskodás, hogy a megszavazás egyik nehézségét képezi az a tény, hogy a kormány valamely kérdést kabinetekérlésé tesz. És ily kévéssé áll helyt a képviselő urnak mégis várja, az t. i., hogy ez bellegye a Háznak és így a kormányának itt semmi szerepe és a kabinetekérlésnek semmi jelentősége sincs. Parlamentáris felfogás mellett a kormány ö felségének kormánya, de ugyanakkor a Ház többségének leveteményese és a parlamentárisznak egyik örösi nagy előnye, hogy a feladás vezetése, az egyéni felelősség gondolatát belevizsi azon intézkedésekre, azon ügykörbe is, amely a Háznak káreltét képezi. Ez sarkalatos alapja az angol alkotmányunk. (Zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Ugron Gábor: Kúldje el az idegen hadsereget! (Zaj. Elnök eszenget.)

Tisza István gróf: Kijelentem, hogy ezt a helyemet csak addig tarthatom meg, míg a képviselőház többségének magatartása a hozandó reform főbb körvonalaait és alapelveit illetőleg az én meggyőződésemmel egyező. (Zajos felkiáltások a bal- és szélsőoldalon: Melyek azok? Hát mit akarnak? Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök eszenget.)

Hock János: Héderváryt leszavazták és mégis ott áll!

Kámen-Héderváry Károly gróf: De elment! (Felkiáltások balfelől: De visszajött!)

Hock János: Kibóbták, de az adlakon visszazamaszott! (Nagy zaj a Ház minden oldalán. Halljuk! Halljuk! Elnök eszenget.)

Tisza István gróf: A képviselő uraknak az a magatartása, hogy magánál ezen előzetes kérdé-

nél ilyen nagy vitát kezdeményeznek. (Halljuk! Halljuk!) ez már maga nem normális módja a parlamentáris küzdelemnek. ...

Molnár János: Ugy van, nem is tagadjuk!
Tisza István gróf: Olyan, amely a többséget is fel fogja jogosítani arra, hogy egy adott pillanathban erősebb eszközökhöz nyuljon. (Élénk helyeslés, éljenés és a taps a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Molnár János: Vagyis felhasználja a parlamentet. Hát csak rajta! Ne holnap, hanem ma még. (Zajos felkiáltások a szélsőoldalon: Tessék felosztani! Folytonos zaj a bal- és szélsőoldalon. Elnök eszenget.)

Tisza István gróf: Sempiféle ékesszólása és semmiféle dialektikája a képviselő uraknak nem fogja a nemzet közvéleményébe azt a tévhitet belevinni. (Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) hogy a képviselő urak itt csakugyan a magyar nemzet jogait védik. Nem a nemzet nagy szabadságairól van szó, hanem visszas, igen kellemetlen, igen alkalmatlan és a nemzetre nézve a parlamentáriszmus lejáratására és megrogantására való khatásait által igen vesélyes olyan körülmétek elváltoztatásáról (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zajos elentmondások a bal- és szélsőoldalon.), amelyeknek eltávolítása és amely körülméteken politikailag élőküdd bizonyos uraknak (Hosszantartó zajos helyeslés és taps jobbfelől. Élénk elentmondások a bal- és szélsőoldalon.) a kellő korlátok közé szorítása, s a kellő nivóra való leosztása a nemzet pártkülönbség nélküli véleményének osztatlan helyesléssel fog találkozni. (Nagy zaj és mozgás a bal- és szélsőoldalon. Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Oszlatlan helyeselni fogja és megnyugvással fogja ezt venni a nemzet, mert érezni, tudni fogja, hogy csak is így ... (Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon. Felkiáltások: Oszlassa fel! Kérdezzék meg a nemzetet! Elnök eszenget.)

Sámcsei Vilmos: Oszlassa fel!

Rosenberg Gyula: Hisz alig jött be, máris ki akar menni. Legalább három napig várjon. (Folytonos zaj. Halljuk! Halljuk!)

Tisza István gróf: Ne tessék az ördögöt a falra festeni. (Derültség jobbfelől. Felkiáltások a szélsőoldalon: Tessék felosztani.) Én mindig azon az állásponton voltam, hogy a kisebbség magatartása nem lehet egredül irányú arra, hogy országgyűlés felosztatassék. (Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Lovász Márton: Azt mondta a miniszterelnök, hogy mitőlünk függ! (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk jobbfelől. Elnök eszenget.)

Tisza István gróf: Legyenek meggyőződve róla, hogy ha bízál annak szükség, minden habozás nélkül hozzá fogok ehhez az alkotmányos eszközökhöz nyulni. (Felkiáltások a szélsőoldalon: Tudjuk!) és szembe fogunk egymással nézni a választók előtt. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Ugron Gábor: De katonaság nélkül tegye! (Ugy van! a szélsőoldalon. Nagy zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Tisza István gróf: Teljes megnyugvással nyul nek ehhez az alkotmányos eszközökhöz is, mert meg vagyok róla győződve, hogy ma már megunta és meguntá a nemzet ezeket az állapotokat. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van jobbfelől.) Nagy zaj és mozgás a bal- és szélsőoldalon.) Megelégette azt, hogy előtérbe tolokodjanak és vezető szerepet játszanának olyanok, akiknek erre a szerepre semmiféle kvalifikációjuk sincsen. (Élénk helyeslés. Ugy van! jobbfelől.) Hosszantartó nagy zaj a bal- és szélsőoldalon. Elnök többször eszenget.)

Sámcsei Vilmos: Ne áruljon zsákban macskát! (Zaj jobbfelől.)

Tisza István gróf: Én nem szereték zsákban macskát árulni. (Nagy zaj.)

Lengyel Zoltán: Még árulhat.

Ugron Gábor: Az egész javaslat zsákban macska.

Tisza István gróf: A Ház egyes tagjaira nézve igen kellemetlen lehet az a reform-akció, amely szemünk előtt lebeg. (Nagy mozgás a bal- és szélsőoldalon és felkiáltások: Nem tudjuk, hogy mi! Felkiáltások a jobboldalon: Nem is akarják tudni.) hogy ezek mindent a világon elkövetnek már a létentartás ösztöne által hajtatra. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) hogy magukat a reform ellen védelmezzék. De higgyék el, hogy e küzdelem se nem heroikus, se nem drámai, sem nem alkalmas arra, hogy a nemzetben igazán felébresszen akármilyen hangulatot, érzelmet önkönk mellett. Ellenkezőleg, esendés iróniával fogja nézni a magyar nemzet nagy többsége, hogy itt végre valahára lezámolás történik. (Élénk helyeslés és taps a jobboldalon. Mozzás a bal- és szélsőoldalon.) A házszabályreform mellőzhetetlen előfeltétele egy egyszerűes nemzeti politikának, mert a Háznak mai fevelme mellett az ország becsületét és javára való eredményes nemzeti politikát nem folytathatunk. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Azt pedig igenis állítom és akár én leszek e helyen, akár más, (Felkiáltások a bal- és szélsőoldalon: Más lesz!) akár ki lesz, meg fogja mutatni, hogy a maga méltóságát, tisztességét, akcióképességét visszanyert magyar parlamentre támaszkodva lehet és kell is eredményes

magyar nemzeti politikát folytatni. Ennek alapkövet látjuk, ennek előfeltételeit teremjük meg. ha a térről elsőpörjük azt a gázt, (Élénk éljenzés és taps a jobboldalon.) amely ennek akadály. (Hosszantartó helyeslés a jobboldalon.)

Olay Lajos: A kormányelnök a házszabály-revizióval el akarja kobozni a magyar nemzet legszentebb jogait. Még Tisza Kálmánban is volt anynyi hazafiság, hogy a házszabályok szigorítását ne helyeslje. Már Bánffy alatt is akarta Tisza István a revíziót, de azt megátolta Szilágyi Dezső. Látták oda fent Bécsben, hogy a revízió ellenségei meghaltak, például Szilágyi Dezső, hát most már elérkezettnek látták az időt arra, hogy folytassák a hagyományos beolvadási politikát. Most hazajött Diene Márton, aki a kormány és a bécsi párttal dolgozott, talán ismét szükségük van rá. Khuen után Andrássyt akarták megbízni a kabinetalakításával, akkor Khuen-Héderváry ajánlotta a császárnak Tiszát, mint aki a házszabály-reviziót is keresztülviszi. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Gabányi Miklós (a jobboldalhoz): Osztrákok vagytok mind, nincs se testetek, se lelketek! (Zaj.)

Elnök: Gabányit rendreutasítja.

Olay Lajos: Azért, hogy Tisza kormányon maradhasson, képes feláldozni minden nemzeti kincset, azért kell neki a revízió. Kijelenti, hogy küzdeni fog ellene. Nyílt obstrukciót fogunk csinálni és csak a testünkön keresztül vihetik végbe a revíziót. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést 2 óra előtt 10 perccel bezárja.

BELFÖLD

A német kereskedelmi szerződés. Ugy volt, hogy a német kereskedelmi szerződés ügyében a hét elején közös miniszteri tanácskozás lesz Budapesten. Az értekezletet, mint halljuk, elhalasztották, de még a hét vége előtt meg fogják tartani.

A horvát pénzügyi egyezmény. Hegedüs Sándor, a horvát pénzügyi egyezmény ügyében kiküldött magyar országos bizottság elnöke ma kijelentette a képviselőház elé a bizottság jelentését. A jelentés beszámoló a magyar és horvát bizottságok tárgyalásairól és ismerteti a megállapodásokat.

A jelentés rámutat azokra a kérdésekre, amelyek a megegyezést így sokáig hátráltatták. Azok közt is az a kérdés okozza a legnagyobb nehézséget, hogy mi tekintessék Horvátország jövedelmének. A korábbi pénzügyi egyezségek megkötésénél is felmerült kívánalmakkal horvát részről most fokozottabb mértékben állottak elő s egyes területek el nem különíthető bevételek átalányozását, a fogyasztási adók áttulását és a területi befolyás biztosítását követelték.

A regnikoláris bizottság az eddig követelt méltányossági szempontok figyelembevételével az eddigi 44 százalékban állapította meg a jövedelmeknek az autonóm kiadásokra fordítható összegét. Ennek a százaléknak megállapításánál — mondja a jelentés — elmentünk a méltányosságnak addig a határig, amelynél Horvát-Szlavonországok reális autonóm kiadásai s belügyeinek okserü fokozatos fejlődése biztosítottak tekinthető. Eddig a határig el kellett mennünk, mert Horvát-Szlavonországok közzolgáltatásai felett kizárólag a közös országgyűlés rendelkezzen, a pénzügyi egyezmény körében kellett az autonóm szükségletek fedezésének s a szükségletek természetzerű növekedésének eszközeit biztosítanunk. A megkötendő egyezmény 1904. évi január 1-jétől kezdve 10 év tartamára köttetnek.

A jelentéshez csatolva van az egyezményre vonatkozó törvényjavaslat is.

Az ület átruházási javaslat. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délután öt órakor Hodossy Imre elnökelete alatt ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette a kereskedelmi ület átruházásáról szóló törvényjavaslatot. Neumann Ármin előadó ismertette a javaslatot, mely a kereskedelmi ület közönségét van hivatva megjelölni, amennyiben a kereskedő hitelezőjének érdekeit az eddiginél jobban megvédi, a kettő közötti viszonyt biztosabb alapra helyezi s a kereskedő ügyületét és tisztességét is szilárdítani törekedik. Elfogadásra ajánlja a javaslatot oly kiegészítéssel, hogy az ületátvevőnek felelőssége ötévi időtartárhoz köttessék.

Visontai Soma: Üdvözlő a javaslatot és csatolozók az előadó fejtegetéséhez.

Nagy Ferenc: Aggályai vannak, hogy míg a törvényjavaslat egyfelől nem lesz elég erős a vissza-

élések megszüntetésére, másfelől a szolid üzletátruházást megnehezíti.

Simonyi-Semadam Sándor: Nagy Ferencel vitatkozik és a javaslat védelmére kel, mert ettől a rendes kereskedői gondosság emelést várja.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: A javaslat célja a hitelezők védelme, melyet más módon alig lehet elérni, mint amilyent a javaslat kontemplál. Nagy Ferencel szemben vitatja, és a javaslat új gondolatot illeszt a jogrendszerbe és nem lesz ártalmára a szolid üzletátruházásoknak.

A bizottság ezután egyhangulag elfogadja általánosságban a javaslatot.

Az 1. szakaszhoz **Vancsó Gyula** javasolja, hogy az ületátvevő felelőssége korlátlan legyen.

A részletekhez **Vancsó Gyula**, **Issekutz Győző**, **Visontai Nagy Ferenc**, **Simonyi-Semadam** és az előadó szóltak, majd **Plósz Sándor igazságügyminiszter** részletesen válaszolt a felhozott kérdésekre és ellene nyilatkozik az előadó azon indítványának, hogy az átvevő felelősségére elévülési időt állapítsanak meg.

A bizottság az összes beadott pótlásokat és módosítványokat elvetette, a szakaszt változatlanul elfogadta és a többi szakasz tárgyalását a következő ülésre hagyta. A bírának az igazságügyminiszteriumba berendehetéről szóló felhatalmazás meghosszabbításáról beadott javaslat előadásával **Vancsó Gyulát** bizta meg.

Kész a koalíció.

Budapest, november 7.

A miniszterelnök mai parlamenti beszédére az ellenzéki pártok válasza: — a koalíció. Ebbe a koalícióba ugyan egyelőre még csak a néppárt és az Ugron-párt ment bele, de nem kétséges, hogy a Kossuth-pártot kivéve, melvetsatlakozásra föl sem szólnának, a többi ellenzéki párt is rááll a szervezkedés közösségére. A koalíció legalább bizonyosra veszi, hogy a miniszterelnök hiába reménykedik Apponyi engedelmesebb állásfoglalásában, mert Apponyi emberei, az utolsó szálig, a kérlelhetetlen harera vannak elszánnva s a vezér nem fogja őket eltántorítani.

Napok óta főzték a koalíció tervét a néppárt konyháján. Ma este aztán elkészült.

A kora esti órákban a néppárt még egy értekezletet tartott, melyen a miniszterelnök mai nyers nyilatkozatainak hatása alatt gyorsan eldőlt a szövetség kérdése. Az értekezlet után az egész párt átvonult a Royalba, ahonnan követeket küldtek a már várakozó Ugron-párthoz, megüzényvén az értekezlet eredményét. Az Ugron-párt ekkor delegálta **Bartha Miklóst**, **Okolicsányi Lászlót** és **Molnár Jenőt**, akik a néppárt tagjaival együtt megbeszélést a további teendőket. Mindenekelőtt konstataáltak, hogy a néppárt *huszonhat* s az Ugron-párt *tizenegy* tagjával máris van *harminchélt* elszánt emberük, aki résen fog állani s minden esetleges erőszakot meg fog akadályozni. A koalíció meg van róla győződve, hogy így már önmagában is elég erős, de egyébként bizonyosra veszi, hogy a *nemzeti párt* — noha Apponyi távollétében határozni nem akar — szerdán föltétlenül csatlakozni fog a koalícióhoz. Ugyanezt reméli a *Bánffy-párt* tagjairól is, akik azonban ma esti pártértekezletükön ilyen irányban még nem döntöttek s egyelőre még csak annyit határoztak el, hogy a revíziós indítványt ők sem fogadják el, hanem határozati javaslatot nyújtanak be, mely lényegben azonos a többi ellenzéki párt állásfoglalásával. Érdekes különben, hogy az *ujpárt* határozati javaslatát nem báró *Bánffy Dezső*, hanem *Hock János* fogja benyújtani, még pedig a szerdai ülésben.

A koalíció létrejöttéről már tudomást vett valamennyi ellenzéki párt. A *Kossuth-párt* is hallotta a hírt, de megmarad külön, elszige-

telt állásban. Nem is hívták ugyan fel, de ha felhívták volna, akkor sem kívánna egy uton járni azokkal a pártokkal, melyek a tavalyi obstrukció fordulata óta szakadatlanul gyanúsították és támadták. De a Kossuth-párt is el van szánnva a végletekig menő harera s úgy van meggyőződve, hogy bármik legyenek a miniszterelnök titkos tervei, ebbe a kérdésbe el kell bukni.

Egy előkelő ellenzéki pártfőúr mondta ma este:

— Tisza ellovagolta magát és még ma sem vette észre, hogy az innsbrucki események jelentékeken megváltoztatták a helyzetet. Mikor ő előterjesztést tett a felségnek, hogy bár erős küzdelmek árán, de meg akarja csinálni a házszabályok revízióját, akkor még úgy állt a dolog, hogy odaát Ausztriában elsimulóban látszottak a hullámok s a legszebb kilátások jeleztek a Reichsrath munkaképességének helyreállítását. Am azóta bekövetkezett az innsbrucki vérfürdő, az osztrák viszonyokba belecsapott a menykő, a kormány helyzete is megingott s ma a királynak nem lehet kedvére, hogy mindkét állama lángba boruljon. Mig ott rend ígértkezett, nem ellenezte volna, hogy itt is előkészítse az állandó rendet; de amikor ott kész a felfordulás, itt szivesen fog takarodót fuvatni. S azért igaz van annak a képviselőnek, aki szombaton azt kiáltotta közbe a miniszterelnöknek, hogy: „*többséget talán kap tervéhez, de királyt nem!*”

A Kossuth-párt tehát, ha külön halad is, ugyanolyan jó reménységeket táplál, mint a koalíció. És a harera is erősen szervezkedik. A mai napon felszólították mindazokat, akik az első felhívásra nem jelentek meg, hogy a párt-hűség okán mulhatatlan siessenek a fővárosba, a csatasorba.

A *szabadelvűpárt* az egész szervezkedést lebecsüli és bizik magában, bizik vezérében...

KÜLFÖLD

Az olasz választások. Vasárnap zajlottak le Olaszországban a képviselőválasztások és amint már ma megállapítható, a Giolitti-kormányának hoztak nem várt győzelmet. Az ellenzék szám-bavehető eredményeket nem tudott elérni, sőt a szélső pártok határozottan vereséget szenvedtek, világos jelül annak, hogy az utolsó általános sztrájk óéink visszahatást keltett a választókra. Érdekes és fontos a radikálisok, szocialisták és republikánusok veresége a nagy városokban: *Milanóban*, *Genuában*, *Turinban*, *Nápolyban*, *Pármában*, *Anconában* és *Livornóban*. Eddig 437 választás eredménye ismeretes 508 választókerület közül. A megválasztott képviselők közül

kormánypárti	271
alkotmányos ellenzéki	40
radikális	24
szocialista	24

Hatvanöt kerületben pótválasztás lesz, de ennek legalább a fele a kormánypárt győzelmével fog végződni.

A minisztereket mind megválasztották, a volt miniszterek is visszakerültek a parlamentbe, ugyanezt *Biancheri*, a kamara elnöke, sőt a megszökött *Nasi* minisztert is rehabilitálták egykori választói. Az ismeret szocialisták közül mandátumot kaptak: *Costa*, *Turati* és *Cabrini*. *Ferri* Rómában a második kerületben pótválasztás alá kerül egy konzervatív pártiak, de régi kerületében megválasztották. Az olasz kormánypárti lapok ujjongva hirdetik Giolitti győzelmét és konstatalják, hogy a szélső pártok éppen ott buktak ki, ahol főfészekük vannak.

Az orosz-japán háború.

Budapest, november 7.

A tőkől hivatalos hirteljesítést hosszabb táviratot küldött szét a Port-Arthurt ostromló sereg utolsó sikereiről. Tehát megint nem bizonyultak igazaknak azok a hírek, amelyek szerint a japánok utolsó támadása kudarcot valósított. Kétségtelen, hogy a vasutól nyugatra egészen vonalban elhúzódó három erő, *Erlungsan*, *Tungusan* és *Tikvansan*, óriási áldozatok árán a japánok birtokába jutott, s hogy mindezekben a pontokon az oroszok kétségbeesett ellentámadásai mellett is sikeresen tartják magukat. Ha sikerül nekik a *Fanot*-erődöt is megostromolni, ugy lehetetlenné válik, hogy az oroszok őket legujabban elfoglalt új hadállásaikból kiverjék. A Vangtáj-erőd név-százhuszonégy láb magasan fekszik és méro az Itésán-erődnél is harminc lábval magasabb és a vasuti állomástól mindössze két mérföldnyire van. Maga Stössel tábornok már az ostrom kezdetén a legnagyobb súlyt fektette Vangtáj megerősítésére.

Port-Arthur ostroma.

London, november 7.

A *Standard* jelenti *Csifuból*: A japánok új állásaikból pusztítják Hajungsan szénraktárait. A szárazföldi oldalán lévő orosz erősségek japán kézen vannak. A belső öt erősségeinek fűtőárkait és aknáit sikerült elfoglalni. *Erlungsan-erősség több sikertelen támadás után elesett.* Innen lövéldözök az összes orosz erősségeket minden irányban. A heves lövéldözést 2-án folytatták. Többé-kevésbé az összes erősségeket megromlalták. Hír szerint az oroszok erősen el vannak sáncolva és ott nagy hajóanuk vannak. Más távirat szerint a japánok heves éjjeli küzdelem után egyidőben vették be *Havungsan*, *Kicsesant* és *Vangkiacsant* és az oroszokat Liaotesannál egy hátrább lévő állásba szorították vissza.

A mandzsuriat harctér.

Pétervár, november 7.

(Hivatalos.) *Kuropalkin* tábornok jelenti a cárnak: Ma éjjel az ellenség megtámadta a jobboldalon lévő egyik ezred oldalát, de visszaverték és 30 halott maradt a csataterén. Mi nekünk egy zászlóunk és öt katonánk esett el, nyolc katonánk megsebesült. Tegnap esthajnalban önkéntes vadászcsapatok *Csunanica* faluban. Kudacsától két kilométernyire keletre, nagyszámu japánit láttak, kik fát vágáltak, hogy állásaikhoz szállítsák. Egy mozdálytég este 11-kor tüzeini kezdett *Csunanica* falura, mire a japánok visszavonultak és az oroszok a falut elfoglalták. Ezek aztán előrevonultak dél felé a *Csunanica*-tól egy kilométernyire délre fekvő *Dagherboj* dombig, melyet az ellenség erősen szállva tartott. Miután a vadászok fölverték a dombon lévő japánokat, ezek elhagyták alsó sáncukat és kissé dél felé vonultak. Ma nem kaptam jelentést összeütközésekről.

London, november 7.

Mandzsuriában a seregek a kemény téli hideg miatt nagyon szenvednek. Mindazonáltal egyik fél sem tágit és már a legközelebbi napokban nagy esőt várunk. *Lincies* tábornok ma *Kuropalkin* tábornok parancsára a mukdeni orosz hadsereghez utazott.

Vladivosztok.

Csifu, november 7.

A *Tungu* nevű gőzös ötnapos ut után Vladivosztokból ideérkezett. Kapitánya azt beszéli, hogy a japánok Vladivosztokban maodikk Port-Arthurt fognak találni. Vladivosztokba valószínűleg érkeztek tenger alatt a hajók. Az ottlévő hajóhadról semmit sem tudni. A kikötő hét mérföldnyire biztosítva van aknákkal.

A hulli incidens.

Berlin, november 7.

Egy magasállású orosz tiszt, aki az Északi-tengeren történt incidens fölött folyt tárgyalásokba be volt avatva, a következőket beszélte el arról,

hogy milyen körülmények háritották el a háború fenyegető veszedelmét:

— Lord *Balfour* el volt tökélve, hogy megbosszulja az angol alattvalókon esett sérelmet s megtámadja az orosz flottát, hogy ne folytathassa útját. Mielőtt azonban ezt a végzetes lépést megtette volna, magához kéretett két férfit: lord *Roberts*-t, Pretória hőst és a *City* *Marchand* Corporation egyik legelőkelőbb vezetőjét. Lord *Roberts*, aki India legalaposabb ismerője, azt mondotta a miniszterelnöknek, hogyha az angolok az orosz flottát megtámadják, akkor 300.000 főnyi orosz sereg nyomul be Indiába. Nagy-Britanniának ott legfeljebb 200 ezer embere van, ennek is legnagyobb része meglázthatatlan benszüllött. Angliának nagy gondot okozna, hogy az indiai lakosságot az oroszokkal szemben megvédjé.

A második meghallgatót férfi véleménye ez volt:

— Az Isten szerelméért, kegyelmes uram, várjon a hadizenettel egy fél évig, amíg kereskedőink az Oroszország számára vállalt szállításokat teljesítették. Mert egy háború végzetes csapás volna az angol kereskedelemre nézve.

A balti flotta.

London, november 7.

A *Daily Mail*nak jelentik Tangerből: Az orosz hajók részekre osztva mennek Madagaskarba, hol szerezet és élelmiszereket vesznek fel. Igyekeznek lehetőleg szert franczia kikötőket felkeresni. Első sorban *Dakhat* *Senegambian*. Az angol fokföldi hajóhadat hír szerint azonnal összevonják és megerősítik, míg a *Gibraltárnál* lévő hajóhad egy része *Szent Helénába*, másik része a *Szuez-csatornába* megy. A november 4-én *Vigó*ból érkezett négy angol sorhajó éjjel anélkül, hogy világosságát ki-gyújtotta volna, nyugati irányban távozott.

Páris üdvözlote.

Páris, november 7.

Az ősi ülésszakra ma egybegyült községtagács Páris város üdvözlötét fejezte ki *Port-Arthur* hőies helyőrsége, valamint a barát és szövetséges mandzsuri hadsereg iránt.

Az innsbrucki zavargások.

Budapest, november 7.

Innsbruckban lassankint helyreállott a nyugalom, de a lefolyt események újabb változások fenyegetik Ausztria belpolitikai helyzetét. A német néppárt elnökségének megbízásából tegnap délután *Derschatta* és *Erler* képviselők felkeresték a miniszterelnököt és követelték az innsbrucki olasz fakultásra vonatkozó kormányrendelet visszavonását és *Schwarzenau* báró tiroli helytartó visszahívását. Erre azonban, mint jelentettük, *Koerber* azt válaszolta, hogy a kormány az ígátások és demonstrációk elől nem fog meghátrálni, előbb helyre kell állania a nyugalomnak Innsbruckban, tehát sajnálatára nincs abban a helyzetben, hogy a felhozott kívánásoknak megfeleljen. *Derschatta* és *Erler* kihallgatása rendkívül izgatott lefolyású volt, sőt *Erler* egy megjegyzése miatt éles szóváltás is támadt *Koerber* és a két német képviselő közt. Amikor *Koerber* végzett, *Derschatta* így szólt:

— Excellenciád, hiszen ez frontváltozás, most már mehetünk.

Koerber még azután iparkodott ugyan megnyugtanni a két képviselőt, de azok inerciaten távoztak. A német néppárt elnöksége nagyon elkeseredett a miniszterelnök válaszában hallatlanság és hír szerint azt fogja ajánlani a pártgyűlésnek, hogy indítsa meg a legelőkelőbb obstrukciót a *Koerber*-kormány ellen.

Bécs, november 7.

Innsbruckból jelentik, hogy a tüntetések, amelyeket a rendőrség és a katnaság nagynehezen már lecsillapított, tegnap este ismét kiújultak. Nyolc óra tájban zavargó tömegek lepték el az utcákat, amelyek a Burg felé vonultak. Sokan pattanyukat dobálták a közelbéli csendőrség elé. Egy nagyobb csendőrsapat szétszórta a tüntetőket és elzárta a Burghoz vezető utakat.

Innsbruck, november 7.

Az országos törvényész fogházában levő le-tartóztatottak a Garibaldji-himnuszot énekelik. A városi vendéglősök megtiltották az olaszoknak, hogy helyiségeiket látogassák.

Innsbruck, november 7.

A németek táborában a hangulat megváltozott. Délben *Bécsből* *Erler* alpolgármestertől távirat érkezett, amelyben bejelenti, hogy a tárgyalások a német néppárt és a kormány közt még folynak s arra kéri a lakosságot, hogy viselkedjék nyugodtan. Remény van arra, hogy a kormány teljesíteni fogja a németek kívánásait.

Bécs, november 7.

Ma este 8 óra felé, a *Dreher*-féle vendégfogadóban a deákok gyűlést tartottak. Lehetek körülbelül negyzezen. Megjelent sok nagyméretű képviselő és a burschenschaftok valamennyien képviseltették magukat. Határozatot fogadtak el: *Tiltakoznak a kormány németellenes rendszere ellen*, amely a német lakosság minden ellenségét védelmébe veszi, oltalmat ad azoknak, akik a németek ellen mértényletet terveznek és tiltakoznak az innsbrucki császári és királyi hadsereg ellen. (A bécsi lapoknak ezt a passzist nem szabad közölniök), amely gyilkolási vágyának áldozatává tett egy nagy reményekre jogosító talentumot. A határozat követeli az innsbrucki olasz fakultás bezárását. A határozat meghozása után a deákok „Vesszen a helytartó! pusztuljonak az olaszok!” — kiáltásba törtek ki. Gyűlés után körülbelül 1000 diák a Ringstrasséra fordult. A rendőrség neszt vette a tüntetéseket és a *Wollzeileu* nagy készülettel várta a deákokat. A tüntetőknél azonban sikerült a *kordont áttörniök*, a *Szent István-térre* nyomultak, onnan *Koerber* lakása elé mentek s ott *lármás tüntelést rendeztek* *Koerber* ellen. Itt a rendőrség szétszavarta a deákokat, akik az egyetemre menekültek, nehogy letartóztatassanak valakik közülök. Éjjelig letartóztatás nem történt.

Bécs, november 7.

Erlernek és *Derschattának* a miniszterelnöknel történt kihallgatása során *Erler* képviselő és a miniszterelnök között igen heves jelenet játszódott le. *Erler* ugyanis tiltakozott *Koerber* táviratának ingerült hangja ellen és sajnálkozását fejezte ki azon, hogy a miniszterelnök abban egyetlen résztvevő szóval sem emlékezett meg az innsbrucki áldozatokról.

— Ön ugylátszik, szolt izgatottan, eljeleníti hogy mint kell beszélni a népképviselővel. De nem, vagyok hajlandó arra, hogy ön úgy bánjék velem, mint egy iskolásgyerkekkel.

E szavakra *Koerber* dühösen felpattant székéről és emelkedett hangon megjegyezte:

— Igy a parlamentben beszélhet ön, de itt én vagyok a háziúr!

A képviselő is nagyon izgatott lett és ezt kiáltotta:

— No akkor ümgyek, semmi dolgom többé önnel!

Grác, november 7.

A rektor beiktatása ünnepén a német diákok tüntettek a szlovének ellen. A demonstráció azzal végződött, hogy a szlovén diákokat kituskolták az aulából.

Braun, november 7.

Az innsbrucki esemény alkalmából az iteni német diákok ne tiltakozó gyűlést tartottak, és elhatározták, hogy az innsbrucki diákoknak rokonszenvéket fejezik ki. Ezután a diákok *Jósef* császári szobrához vonultak, ahol tölgyfalombokból font koszorút tettek le. Ott ismét beszédeket mondtak és a *Wacht am Rheint* énekeltek. Ezután szétszözlottak.

Prága, november 7.

A fehérhegyi csata évfordulóját itt már tegnap megünnepelték. Mintegy 4000 ember vonult fel délután egy órakor a Fehérhegyre, hol *Baza* és *Fórst* képviselők beszéltek. Az ünnepély után a tömeg nemzeti dalokat énekelve a *Grabene* vonult, mely tele volt vasárnapi sétálókkal, és hevesen tüntetett a németek ellen. A tüntetésnek a rendőrség vetett véget. *Baza* dr. a csah radikálisok nevében az innsbrucki olasz egyetemi hallgatókhoz a következő táviratot intézte:

— Fogadjátok abban a harcban, melyet közös ellenségünk ellen folytatok, rokonszenvünk kifejezését. A németeket összetérhetetlenségükért mindnyájan elítéljük.

Milánó, november 7.

Tegnap itt nagy osztrákellenes tüntetések folytak az osztrák-magyar konzulátus előtt, melyet rendőrséggel és katonasággal kellett őriztetni. Négy német, akik állítólag egy előkelő vendéglóban az olaszok bosszantására német dalokat énekeltek, az utcán elfogták és elverték. A konzulátus előtti tüntetés többször megújult, míg végre a rendőrség a tömeget nagy erőfeszítéssel szétoszlatta.

HIREK

Budapest, november 7.

— **Személyi hir.** Cseh Ervin horvát miniszter ma néhány napra Erdődre utazott. — Cseke Ferenccel miniszteri tanácsos, a kereskedelmi miniszterium elnöki osztályának vezetője ma Békés-Csabára utazott a honnan esütörtökön ismét visszatér a fővárosba.

— **A királyi audiencia.** A király ma délelőtt tíz órákor általános kihallgatást adott a budai királyi várpalotában. A kihallgatáson megjelentek: Pálffy Miklós herceg, Csekonics Endre gróf, Pejacsevich Tivadar gróf horvát bán és Pernann Oszkár altábornagy, valóságos felső titkos tanácsosok, Kármány Béla püspök, Forgách János gróf követségi tanácsos, Debreceny Miklós kuriai bíró, Berzók Árpád miniszteri tanácsos, Stiller Bertalan tanár, udvari tanácsos, Csernovics Diodor és Rakovszky György osztálytanácsosok, Tabódy Sándor ezredes, Rakovszky István százados és Rakovszky László főhadnagy, kamarások; Cseh Antal és Grivicsics Emil vezérőrnagyok, Sachs Mór altengernagy, Jósza Gábor, Schay Gusztáv, Tamássy Árpád és Reinold Emil ezredesek, Apor Sámuel báró Raiz József, Furlinger Károly, Marterer Nándor, Podhoránszky Jenő, Pocék Kálmán, Thomka Elek alezredesek, Margutti Albert őrnagy, Sibrik Antal ezredes ővezgye, Lotz Kornélia, Lotz Károly elhunyt festőművész leánya, Cotelly Ernő, Cseznák Gyula, Erreth Lajos és Majorossy Imre királyi tanácsosok, Schmidt László főbányatanácsos, Schneider István tanfelügyelő, Chopó Loránt dr. és Finka Sándor főszolgabírók. A király délután öt órákor több nap tartózkodásra Gödöllőre utazott.

— **Az új olasz főkonzul.** Sallier de la Tour grófot, a brüsszeli olasz követség első titkárát budapesti főkonzullá nevezték ki kormányja. Az új konzul nemskára átveszi hivatalát.

— **Az ötvenéves honvédelmi miniszter.** Nyiri Sándor honvédelmi miniszter ma ünnepezte ötvenedik születésnapját. A honvédelmi miniszterium tisztviselői névben ebből az alkalmából Gromon Dezső államtitkár üdvözlő iratot nyújtott át; más körökben is igen sokan gratuláltak a miniszternek.

— **Változás a miniszterelnökségen.** Félhivatalosan jelentik, hogy Berzók Árpád miniszteri tanácsos távoztával a miniszterelnökség sajtóosztályát két részre osztották. Az osztály bürokratikus vezetésével Ürmösy Miklós osztálytanácsost, a sajtóosztály egyéb politikai dolgaival Klein Ödön osztálytanácsost bízták meg.

— **Jegyzők a miniszterelnökségnél.** A községi és körjegyzők országos egyesülte szeptember 24-iki közgyűlésén egyhangú lelkesedéssel az egyesület disztigatjára választotta gróf Tisza István miniszterelnököt. Az erről szóló díszes oklevelet ma nyújtotta át neki a jegyzők küldöttsége. Kanizsa Imre elnök köszönetet mondott a miniszterelnöknek a felismeréséről és reményét fejezte ki, hogy sikerrel meg fogják oldani a jegyzők közjogi helyzetének rendezését, a fegyelmi eljárás reformját és a nyugdíjügyet. A miniszterelnök válaszában biztosította a küldöttséget, hogy ama kevés kellemes dolog közt, amelylyel jelenlegi felelősségteljes állása jár, a legkellemesebbek egyike a visszaemlékezés arra, hogy a jegyzői kar felismerésének rendezésével szolgálatot tehetett a közügynek. Hangsúlyozta a jegyzői kar hivatalának fontosságát és épp ezért szükségesnek tartja, hogy szigorú mértékkel állítsanak föl a jegyzői kötelességelteljesítés tekintetében, de aztán meg is kell adni a jegyzőknek minden téren a kollég meg-

becsülést és elégtételt. Ennek a szempontnak teljes mértékben érvényesülnie kell a közigazgatás szerves reformja alkalmával, akkor lesz itt igazán az alkalom, hogy a jegyzői állásból oly tisztviselői állás domborodjék ki, hogy a mai helyzet sok minden anomáliáján segíte legyen. Addig is lesz alkalom ezt a felfogást és ezt az érzéket belevinni az életbe és az életben tanusítani is.

A jegyzők lelkesen megjelentek a miniszterelnökségnél.

— **Erkel Ferenc síremléke.** Erkel Ferenc sírja nem jeltelen többé a kerepesi temetőben. A helyi kormány és az Operaház kegyeletemű művészi emléket emelt hamvai fölé és ma délelőtt leplezték le azt nagy és előkelő közönség jelenlétében. Ott voltak Márkus József főpolgármester és Rakosi Jenő főrendiházi tag, Bezzerdy Viktor miniszteri tanácsos, Lippich Elek osztálytanácsos, Mihalovich Ödön zeneakadémiai igazgató, Mader Rezső, az Opera, Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója, Alszevgy Kálmán, az Opera főrendezője s a fővárosi irói és művészvilágának számos kitűnősége. Az Erkel-esaladot az elhunyt zeneköltő három fia: Gyula, Lajos és István képviselte.

Az ünnepélyt az Istra király operának fuvóhangszeren előadott Fohász-a nyitotta meg, majd Melz Albert mondott a Filharmoniai Társaság nevében tartalmas, lendületes beszédet. A sírban nyugvó zeneköltőt aposztrofálva így volt: több mint félszázadot át, lankadatlan erővel, isteni hivatottsággal míveltet az a kopár rónát és amerre csak haladt annak rögös utai, lábát nyomában mindenütt élet, mindenütt virág fakadt; fűztél szebbnél-szebb koszorúkat, hogy a magyar zeneművészet oltárát ékezebbé s a magyar hazá diadalát nagyobbá tedd. Most pedig eljöttünk, hogy másfél ével ezelőtt tett ígéretünket bevéltük. Szívünk nemcsak hálával, nemcsak kegyelettel van tele, de büszkséggel is. Büszkek vagyunk, mert nemcsak a Filharmoniai Társaság tartozását rójtuk ma a megalapítóival szemben, de leírjuk egy egész nemzet, a magyar nemzet tartozását is Erkel Ferencel szemben. A Filharmoniai Társaság hálás köszönetét kell tolmácsolnom az alkalommal is első sorban a magyar kir. Operaháznak, továbbá ama jószívu adakozóknak, kik nemcsak élünk elérésében egy anyagiilag, mint ekeklésleg támogatni kegyeskedtek. A társaság háliját kell tolmácsolnom a síremlék megalakítóinak is, Kalks Edének és Márkus Gézának. Művük tervezésénél, kivételénél soha se nézték az érte járó jutalom nagyságát, csak egyedül Erkel Ferenc nagyságot tartották szem előtt. Most pedig legyen ugy, amint ígértük, hirdesse ez az emlékmű, hogy a legnagyobb magyar zenészerzőnek, Erkel Ferencnek alatta pihennek áldott porai. Hulljon le róla a lepel. — Mader Rezső a következő szónok, Erkel művészeti jelentőségét méltatta hosszabb, érdekes beszédben. Mihályffy Károly a Nemzeti Színház, Ponori Theowrek Emil a Tudományos Akadémia nevében beszélt. K. Lippich Elek dr. osztálytanácsos, a miniszteri osztály vezetője és Huszka Jenő dr. jelentek meg az ünnepségen és koszorút tettek a sírra. Végül a Himnusz énekelte el az Opera énekkara, aztán pedig a küldöttségek vonultak Erkel sírja elé, melyet csakhamar tömérdek koszoru és virág borított el.

A szép síremlék Kollós Ede és Márkus Géza együttes alkotása, akik már anyai gyönyörű munkával emelték a kerepesi temető hangulatát. A nyugodt és érdekességében is harmonikus architektúrán bronzba öntött domborművön egy éneklő leány szimbolizálja Erkel Ferenc pályáját; a alak fölé szomorú fűz borul. A távolban folyóvíz és néhány magyar parasztház, a Bónkban tiszparti jelenetnek emlékeztetői.

— **Gyöngyösiek Thaly Kálmánnál.** Visontai Soma képviselő ma Gyöngyös városának 30 tagból álló küldöttségével jelent meg a képviselőházban, hogy Thaly Kálmánnal tisztelegjen. A küldöttség szónoka köszönetet fejezte ki Thalynek, mert a kultuszminiszter figyelmét a gyöngyösi Szent Ferenc-rendi kolostor és templom restaurálásának szükséges voltára hívta fel, úgy hogy ez a renoválás költségeinek fedezésére az állam anyagi támogatását is megígérte. A küldöttség tagjai voltak: Balogh Gyula főpolgármester, Török Kálmán plébános, Biró József főszolgabíró, Birzenty Géza városi főügyész, Bachó Jenő kántor, Pogány Béla, Zrupka Ferenc, Kovács László főszámvévo, Székely Jenő lapszerkesztő, Pintér Kornél szentferenc-rendi házfőnök, Kóczián Pálkocs Pál és Ferenc, Boney János, Melcher Sándor, Molnár András városi képviselő és még többen. Thaly Kálmán meghatva mondott köszönetet és válaszában emondotta, hogy Ipolyi Arnold közreműködésével mint jött rá arra, hogy Vab Bottyának, Rákóczi heglőbb generálisának tetemei a Ferenc-

rendiek gyöngyösi templomában nyugosznak. Az, hogy Vab Bottyán hamvait a Rákócziéval együtt Kassán lehetne elhelyezni, legutóbbi kassai tartózkodása alkalmával föltűt eszébe. A kultuszminiszternek és a gyöngyösi Ferencrendieknek tett ez irányú lépéseit siker koronázta. Ezért egy a rendek, mint a gyöngyösieknek köszönetét fejezte ki. A küldöttség délután Berzevics Albert kultuszminiszternél is tisztelegett.

— **Loz Károly leánya s a király.** A király a mai kihallgatáson fogadta Lotz Károlynak, az elhunyt nagy festőművészek leányát: Kornéliát, aki betegeskedő édes anyja helyett jelent meg a király előtt halát mondanó azért az érdeklődésért, melyet ő felsége atyja elhunyt alkalmával tanusított. A gyászba öltözött hölgynek belépésekor ő felsége elébe ment s így szólt:

— Végtelen részvétellel értesültem édes atyjának elhunytáról, kinek halála igazán nagy veszteség a művészetre. Az ön édes atyjának oly rendkívüli nagy érdemei vannak, melyeket kevés ember érhetett el. Halottam, hogy sokat szenvedett.

— Igen, felség. Nyolcz esztendőn át betegeskedett — válaszolta Lotz Kornélia.

— Ez hosszú idő s mégis folyton dolgozott, legutóbb itt a palotában.

— A Habsburg-terem menyezetének freskóját készítette, felsége uram.

— Láttam s igazán nagyon szép.

A király ezután vizsgálta, hogy nyugodjanna-e bele a pótolhatatlan vesztésébe s azzal bocsátotta el, hogy a nagy művész családjáról tőle telhetőleg atyai jóindulattal fog gondoskodni.

— **A darabont testőrség egyenruhája.** Mint nekünk beavatott helyről jelentik, már megtörtént a megállapodás a magyar darabont testőrség egyenruhája dolgában. Tudvalevő, hogy Beczur Gyula, Vágó Pál és Nemes Mihály, festőművészeket kérte föl Fejérváry Géza báró, mint az új testőrség parancsnoka az egyenruha tervezetnek elkészítésére. A három művész megfelelt a rábizott feladatnak és terveik egybevetésével készült az egyenruha végeles tervezete. Az új egyenruha, amely romlás voltánál fogva bizonyára feltűnést fog kelteni, historiai motívumok alapján készült s a Báthory- és Zrinyi-korabeli magyar vitézek viseletének ügyes és izlées kombinációja. A darabont parádé egyenruháján első sorban a pompás mellvért tűnik fel. Ezüstözött vért ez, amelyen finom zománcmunkával készített Báthory-címer csillog. A vért a két vállig terjed. Alóla fehér kabát villog elő, melyet derékon bőrv szorít össze. E fölé a kabát fölé borul az újatlan Zrinyi-mantó, kihányva arany sujtással. A szürke nadrágon is aranyszőr díszlik s a száraz eszima rojtja is aranyszálból van szövve. A sisak olyan, mint a koronaörök Mátyás-korabeli sisakja, melybe oldalt egy hosszabb és evr rövidebb forgó van tűzve. Fehérszíni mansetták keztyűvel borított kézben alabárd van baloldalon pedig hosszú egyenes kard függ. Nincs király a világon, akinek díszesebb örség vigyáza az álmaira. S bizonyára hiúesebb örsége sem lesz egyiknek sem, mint a ma-vant királynak.

— **A tanítók seregei.** A múlt héten tárgyalt a tanítók országos bizottságának igazgatótanácsa a Berzevics népiszkolai javaslatát és elhatározta, hogy a tárgyalás során elhangzott seregelemek emlékiratba foglalják s azt benyújtják a képviselőházhoz. A memorandum megszerkesztésére kiküldött bizottság már elkészült munkájával és a tanács elnöke, dr. Gótz József ma benyújtotta a képviselőházhoz.

A memorandum nagy részletességgel kritizálja a tárgyalásról és azt igyekszik kimutatni, hogy az sem nemzeti szempontból sem pedagogiai tekintetből nem felel meg a hozzáfűzött vázlatoknak. Hogy a vallás tanításának sikeres tanításánál legbiztosabb eszközök s mégis a javaslat azt dobja oda a nemzetiségi törekvéseknek. A magyar érzés kiütése végett bele kellene foglalni e törvénybe az elemi iskola célját és jogi erejét, hogy minden elemi iskola első sorban az egységes magyar nemzet szolgálatába álljon, hogy a tanítás és ügykezelés nyelve magyar és hogy az elemi iskola első három osztályába még akkor is mindig magyar nyelvű legyen a tanítás, ha a növendékek nem magyar anyanyelvű. Ha komolyabb intézkedésekkel kívánja biztosítani a memorandumban az elhajtott sikert a tanítóképzés terén is. De ha nem is álmának meg a tanítók aggodalmi akkor is a javaslatban kitűzött nagy célok megvalósí-

lásán fellebbezések eszközök állnak rendelkezésére. Ezek közt szerepel az, hogy az új javaslat nyolevannal állapítja meg az új osztályok járók maximumát, a tanítás heti órájának 30-ról 36-ra emeli és mégis csak olyan fizetést biztosít a tanítóknak amennyi az állami szolgálatuk és alkalmatlanságuk. Az emlékirat benyújtól főnök, hogy e miatt nagy lesz a tanítóhiány, a legjobb tanítók is elvesztik munkakörüket ez pedig a népoktatás csökkenése lenne. Végül felsorolja az emlékirat a tanítókat 15 pontba foglalt kívánalmait, ezek közt van, hogy a magyar tanítókat az állami tisztviselőkhöz X. és IX. fizetési osztályban biztosított javadalmazás illesse, hogy minden tanítóknak egyenlő fizetése legyen. A kezdő fizetésül kérnek annyit, a mennyi az állami tisztviselőknak a XI. fizetési osztály fokozatában jár és két évenként haladva, érje el két év alatt a 900 korona évi fizetését.

Egyéb méltányos kívánásokat is hangzottak a tanítók e memoranduma, melynek figyelembevételére nem szorult különös ajánlásra. A magyar népoktatásügy emelése és a magyar néptanítás felsegítése nem egy társadalmi osztály üdvös érdeke, hanem létfeltétele a fejlődésre törekvő egységes magyar nemzetnek.

— Zárócsónyi kiállítás. A Budapesti Leányegyesület, mint az elmúlt esztendőben, úgy az idén is december hónap karácsonyi kiállítását és vásárt rendez. A kiállításnak ezúttal magyar karaktert igényelnek adni, oly értelemben, hogy az ott kiállításra s eladásra kerülő tárgyak lehetőleg a magyar nép- és társadalmi élettel legyenek összefüggésben. A nem magyar jellegű tárgyak külön csoportozatban fognak kiállításra kerülni. A kiállított tárgyak közül az iró- és művészemberek által álló zsűri díjakat s különféle emlékeket fog kihozni. A tárgyak beküldési határideje 1904. december 12-ike, ameddig is azok nével és címzésel ellátva a Budapesti Leányegyesület címére (Zrínyi-utca 7. sz.) küldendő.

— A párbaj ellen. Az országos párbajellenes szövetség tegnap renkívüli közgyűlést tartott az állami számvevőszék tanástermében, a tagok élénk érdeklődése mellett. *Rakovszky* István, a számszék élnöke üdvözölte a szövetség tagjait, majd *Gergely* Edő főtitkár jelentette, hogy a rendkívüli közgyűlés összehívására a közös hadügyminiszter és a honvédelmi miniszter részéről óhajtott alapszabálymódosítás szolgáltatót okot. A két miniszter tudvalevőleg megengedte, hogy a tartalékos, nyugdíjas és szolgálaton kívüli viszonyban álló tisztek és ezekkel hasonló állású katonai egyének az országos párbajellenes szövetségbe belépésnek, ha az alapszabályokból a tényleges tisztekre vonatkozó rendelkezést törlik, mert a tényleges katonatisztek kizárólag a saját katonai becsületbíróságuk ítélkezése alá tartoznak.

A közgyűlés elfogadta a két miniszter részéről kívánt alapszabálymódosítást, ugyanzúton a szövetség szervezeteire vonatkozó módosításokat is. A napirend következő pontja az igazgatónak kiegészítése és a számvizsgálók megválasztása volt. A közgyűlés az igazgatónak tagjaitvá egyhangúlag a következőket választotta meg: eszéki Herceg Péter báró Balogh Jenő dr. jogkari prókának, (az utóbbi egyúttal ügyvédi alelnök), L. Hauser Adorján dr. hatvani Deutsch József. Szalágyi Aurél dr., Falk Zsigmond dr., botfai Hivós József udvari tanácsos és Lányi László udvari tanácsos. Számvizsgálók lettek: Klimes Gyula számvizsgáló elnök titkár, Gelléri Gyula dr. és Bónis Elemér. A szövetség ügyvezetője Edvi Illés Károly drt választották meg. Végül *Rakovszky* István elnök indítványára a közgyűlés Bourbon Alfonz herceget a szövetség disztagjává választotta. A herceg tudvalevőleg közelműködője volt a párbajellenes mozgalomnak és továbbá részt vett a magyar párbajellenes szövetség megalakításában is. A herceget a választásról díszes oklevél útján fogják értesíteni.

— A koreai trónörökösnek halála. Egy süli távirat jelenti, hogy a koreai trónörökösnek tegnap ott meghalt.

— Öngyilkos hadnagy. Igléről táviratozza fűdösítőnk: Haj József kezelő számtiszt hadnagy, ma délután a kaszárnya raktárában agyonlőtte magát. Az öngyilkos derék, jó magyar fia volt. Tettékék okát vizsgálat útján akarják kideríteni.

— Halálozás. Nezsideri *Gazdy* Béla ügyvéd, ny. kir. járásbíró tegnap 60 éves korában meghalt. Az elhunytan *Gazdy* Aranka, a Népszínház tagja édesanyját siratja. *Cseréklyei* Károly, a kecskeméti lakarekpénztár egyesület és a gazdasági egyesület nyug. titkára, 75 éves korában meghalt Kecskeméten. Halálát kiterjedt rokonság és számos egyesület gyászolja.

Müller Jakab hetvenegyes korában *Horgony* meghalt.

TAUSKY J. FIAI, POZSONY.

ALAPÍTATOTT 1816-ban

ALAPÍTATOTT 1846-ban.

— Az inszultált hadügyminiszter. Syveton durva támadásának az volt a célja, hogy *André* hadügyminiszter lehetetlenné tette díszes méltóságában, Franciaországban azonban még a katonatisztek is másképp gondolkoznak a becsületről és éppenséggel nem gyáva ember az, aki az inszultusért csak a bíróság előtt keres elégtételt. *André* hadügyminiszter sem fog lemondani állásáról, pedig, mint egy újságíró előtt elmondta, még nemrég komoly számdéka volt visszatérni a katonai szolgálatba, de a legutóbbi események miatt megmarad helyén. és végigküzdi a harcot a közvélemény elleneségei ellen. Egy újságírónak azt mondta a hadügyminiszter, hogy nem tudja mindjárt, ki támadta meg. Hátulról, vagy oldalról rohanna meg *Syveton*, mire azt rögtön kivették a barátai. *Párisban* azt híresztelték, hogy *André* hadnagy, a miniszter fia fogja provokálni *Syveton*-t, a fiatal katonatiszt azonban kijelentette, hogy nem verekszik meg minden emberrel, *Syvetonnal* pedig annál kevésbé, mert a büntető bíróság már foglalkozik a parlamentben történt botrányos esettel.

Amikor a hadügyminiszter értesült e híresztelésről, így szólt:

— Már hatvanhét éves vagyok, de ha párbajra került volna a sor, nem lettem volna helyettesre szűkségem.

Ha a miniszter a fegyveres életétől kóvetelte volna, akkor Syveton elkerülte volna a büntető bíróság üldözését, a miniszter pedig súlyt vetett arra, hogy Syveton mecióljenék a bíróság előtt. Nem tesz meg ellenfeleimnek azt a szívességet, hogy ezt a dolgot a lovasiaság útjára tereljem. Be fogom váltani szavamat, mert én nem szoktam Gallifet módjára eszelekedni.

A büntető bíróság, úgy látszik, szintén nagyon alaposan óhajtt végezni *Syveton* képviselővel, ma már be is érkezett a kamarához a megkeresés *Syveton* kiadatása végett.

— „Megjött Dienes Márton!” Ezzel a hírrel kellemetlenkedett a képviselőház mai ülésében, éppen a miniszterelnök beszéde alatt *Lenyel* Zoltán, Vahányosor a miniszterelnök valami erősebb mondatot vágott az ellenzék fejéhez, *Lenyel* Zoltán újra meg újra felkiáltott:

— Megjött Dienes Márton!

Egyszer ugy hangzott kiáltása, mint Brühnir bejelentése, egyszer mint fenyegetés, egyszer mint káromlás. És idegessé tette *Lenyel* Zoltán az egész parlamentet. A végén *Khaun-Hédervary*, aki Tiszát szerette volna hallgatni és a Dienes nevét kellett hallania, már olyan mozdulatot tett a kezével, mintha egy alkalmatlan legyet akarna ellessegetni. Az ellenzék azonban ostromolni kezdte *Lenyel* Zoltánt, hogy megjötte-e csakugyan Dienes Márton és tud-e róla valami? *Lenyel* azt felelte, hogy Dienes ugyan még senki se látta, de a vele szökött *Geiger* Gizella már Budapesten van, s ő mondta volna állítólag, hogy Dienes Márton is rövidesen megérkezik. Azt is határozottan híresztelték a folyosón, hogy az igazságügyminiszter sürgősen utasította volna a rendőrséget a Dienes ellen még érvényben levő ügyési körözvény foganatosítására.

Akkor aztán boldogul boldogabb kombinációk röppentek fel a folyosón.

— A kormány hozatta haza Dienes Mártont, hogy *vápralban* leplezte le azokat a hangos hazafakat, akik részben elfogadták tőle pénzt, részben pedig csak azért nem fogadtak el, mert — *többel* akartak.

A másik oldalon meg így kontráztak:

— Ez a Pokonyi műve. Így remél a parlamentti harefa dinamitot dobni.

És mindakét kombináció tudni vélte, hogy Dienes már itt is van, sőt készen hozza magával rópirátut, mely este meg is jelenik. Olyan pozitívítással léptek fel ezek a hírek, hogy a rendőrség is nyakába vette a várost, minden kapujában hajszoval Dienes Mártont. A hajszá azonban eredménytelen volt. Kiderült, hogy Dienes nincs Budapesten s nem is valószínű, hogy számdéka volna Budapestre jönni, mert csak nemrég hívta át magához fele-

ségét és gyermekeit s Dienesné már jrt is Budapestre az árvalához, hogy a gyermekeit számára letott pénz kamatait küldjék el neki New-Yorkba. Az azonban igaz, hogy *Geiger* Gizella csakugyan Budapesten van s ma este láták is a Népszínház nézőterén.

— A vakok kérelme. Az emberiség legszerencsétlenebbjei, a vakok fordulnak a jótékony emberekhez. A vakokat gyámoltó országos egyesület műhelyeket tart fenn számukra, melyekben többféle iparüzet folytatnak. Különösen a székfőnásra fektetnek nagy súlyt, mert ezt a vak nagyon könnyen elsajátíthatja. Ezen munkával huszonnyolcz derék munkás keresi mindennapi kenyerét maga és családja számára. Most azonban szünetel a munka, mert nincs rendelés és így huszonnyolcz család marad kereset és kenyér nélkül. Nagy jótékonykorságot gyakorol tehát, ki nekik munkát ad. A foglalkoztató ipartelep VII., Hungária-körút 16. sz. alatt van, melynek gondnokasága akár telefonon (55—17 sz.) akár levelezéssel intézett felhívásra pontosan és gyorsan elhozhatja megrendeléstől a befondandó székkeket és azokat haza is szállítja. Megrendelést elfogad a vakok elárutató boltja is: Kaplony-u. 3. és Király-utca 72.

— Szontagh Teréz gyilkosai. Rozsnyóról táviratozza tudósítónk, hogy ott ma sikerült a rendőrségnek kézrekeríteni Kerepesi *Szontagh* Teréz és házevezetőjének gyilkosait. A borzalmas gyilkosságának tetteseti *Fafrak* János cipész és *Rigó* Gyula mészáros, akik avval védekeznek, hogy úgy bérlette őket föl a meggyilkoltak unokája, *Sebők* Iván, akit ma szintén letartóztattak s a rimaszombati ügyészség fogházba szállítottak.

Ugyanebben az ügyben, ma *Sebők* Iván nyilatkozatot tesz közlé, amelyben a maga és családja nevében tiltakozik a borzalmas vád ellen.

— Turista szerencsétlenség a Rax-alpon. Röviden megemlékeztünk már arról a szerencsétlenségről, mely az osztrák turistaklubnak vasárnapi kirándulásán történt és amely dr. *Sannagel*-nek, a klub elnökének halálát okozta. A ma érkezett újabb hírekből sem derül ki egészen világosan, hogy mi okozta a katasztrófát. Előzményekként azt jelentik, hogy az osztrák turista-klub központi vezetősége vasárnapi a Rax-ra jelentette be kirándulását. A bécsi résztvevők szombat délután utaztak el Bécsből Reichenauba, hogy onnan aztán a magaslatra induljanak. A résztvevők mindegyike hegymászó-cipőt vett fel, csak dr. *Spannagel* nem akarta rendes szöges cipőjét levetni. Az elnök megköztöztetni sem engedte magát és egészen szabadon haladva ért el az utnak egyik legveszedelmesebb pontjához, egy kéményszerű hasadékhöz. *Spannagel* elnöknek kusztót bele a kéménybe és egy előugró szikladarabba kapaszkodott, hogy a magasba szököjék — és ekkor történt a szerencsétlenség. Kisérőit csak annyit láttak, hogy *Spannagel* hátrafelé esik. Kezével a levegőbe kap és fejfelé a mélységbe zuhan. Háromszáz méternyire esett és esés közben előugró szikladarabokba ütdődött. Összeroncsolt testére hamar rákadtak és délután öt órakor elszállították. *Spannagel* elnököt valószínűleg Bécsben fogják eltemetni.

— Zavargások Szemlaken. Az aradmegyei *Szemlak* községnek egy küldöttsége járt tegnap *Dálnoki-Nagy* Lajos alispánnál, hogy a község számára katonaságot vagy nagy számú csendőrséget kérjen. A küldöttség szónoka azt adta elő az alispánnak, hogy a községben a szocialista zavargások egymást érik, hogy nem mulik el hét *zavartogatás*, vagy fosztogatás nélkül s egymást érik a fenyegetések, amelyek az élet- és vagyonbiztoságot veszélyeztetik. Az alispán megígérte, hogy szigorú vizsgálatot indít s megteszi a szükséges óvintézkedéseket.

— Házaság. *Goldarbeiter* Henrik vukovári bankár eljegyezte *Herzog* Szidoniát Zomborból.

— Halál a csárdás közben. Egy franfurli zenés kávéházban, ahol mostanában magyar zenekar játszik, tegnap este tragikusán halt meg eszilági *Hanza* Sándor cigányprimás. Csárdást húzott éppen, amikor megszédült, de azért csak játszott tovább. A csárdás után a közönség újratá, tapsolta a nótát. *Hanza* Sándor megfordult a székről, kiesett kezéből a vonó, meghalt. A szél ütötte meg az idegében a magyar cigányprimást.

Előragu cső! Felülmúlhatatlan versenyképesség a **menyasszonyi kelengyék** szállítása terén, úgy az árakat valamint a felhasználandó anyag különböző minőségét és tartósságát tekintve.

KIVANATRA ÁRJEGYZEK. 70

— Egy gazdáltnak csónak. Fiuméből lávira-
tezzák: A révrendesség tegnap reggel a Mária Teré-
zia móló végénél egy díszes vitorlás csónakot talált
gazdátlanul teljesen felszerelve. A csónakra Laplata
név van írva és a voloscai kikötőbe tartozik. Egy
zsemtanú állítása szerint a csónakból kézzel egy fe-
kete ruhás egyént láttak kiszállani, ki a városba tar-
tott és a csónakját magára hagyta.

(x) **Hadal üzent** a magyar uriközönség minden rétege az olasz borbeőrzéssel támogató immár érvényesre emelkedett szerződés miatt. Pedig ez a hadüzenet nyílt ajtó dőngöztetése! Magyar ember magyar bort igyék! Az uri közönség pedig magyar gyár magyar munkások közreműködésével előállított valódi magyar barack-külölegességeit rendelje az Elő Alföldi Cse-
gényár részvénytársaság kecskeméti feldolgozó-
Kévesebb hadüzenet és több megrendelés kell tehát a hazai termékek megoltalmazására! A gyárvezetőség szívesen küld árjegyzéket és mutatványszámot a Barack Híradóból.

(*) **Kiss szerencsése nagy!** Vásároljon osz-
tálysorsjegyet Kiss Károly és Társa bankházánál, Erzsébetkörút 19. szám alatt.

SZÍNHÁZ, ZENE

* **Bánk bán.** A Nemzeti Színházban ma este Bánk bán került színpadra a színház zsufozásig meg-
tel. Igen sok üde, feszülten figyelő gyermekarc tepte színesebbé a nézőteret, de az egész színház képe elárulta, hogy a hétfői klasszikus előadásoknak már megvan a maguk állandó, hálás közönsége. Ez talán elbiztította is teszi az igazgatót, mert valamivel több gond elfért volna a szerepeltetésben is, a rendezésben is. Katona József emlékeztetőnek több szeretettel kellene áldozni. Így a klasszikus darab elő-
adása nem eléggé klasszikus. *Bánk* Bánk bánja nagy szintelen, híjján van a méltóságnak és az erő-
nek és operaszerep, lágy mozdulatai inkább torzítják, mint emelik alakítását. *Jászai* Mari fenséges és hatalmas királyné volt. *Melinda* szerepében K. *He-
gyesi* Mari, *Tiborc* szerepében *Gabányi*, *Ortó* szere-
pében pedig *Beregi* keltettek nagy hatást.

** **Népszínház.** Minden színháznak és minden színdarabnak kritikus napja a hétfő. Ez a nap a fokmérője annak, hogy a közönség érdeklődik-e a színház és a műsoron lévő darab iránt. A Népszín-
ház nagy sikert aratott újdonsága, *Faragó* Jenőnek *Jókai* regényéből készült énekes színműve a múlt hétfőn is — a darab negyedik előadásán. — telje-
sen megtöltötte a nézőteret és ma este — a darab tizenharmadik előadásán — szintén ilyen nagy közönség gyönyörködött a „*Lőcsői fehér asszony*” poétikus és drámai hatású jelenetein, a *Márkos* Géza tervei után készült pompás díszleteken és korhó jelmezeken s a szereplők ambiciózus, kitűnő játékán. Minden kép után percekig zugott a taps s a főszereplőknek: *Szekely* Irénnek, *Szirmának*, *Szabó* Antalnak, *Kovács* Mihálynak, *Kiss* Mihálynak, *Lubinszky*nak, *Balázs* Olgának és *Abolovszky* Margitnak ismételt meg kellett jelenniük a lámpák előtt. A „*Lőcsői fehér asszony*” már a jövő héten megéri az első jubileumot, a 25-ik előadást.

** **A színházak hírei.** Az *Operaházban* holnap, kedden, *Tosca* kerül színpadra a műsorszerepben V. *Krammer* Terézszel. *Arányi* Dezső, az Operaház vendége, pénteken a *Don Juan*-ban lép fel.

A *Vigaszínházban* ma adták tízszerep a *Diák-
életet*. A nézőtér ezúttal is egészen megtelt és az első jubileumi előadás egész sorozata volt az orvosioknál, amelyekben a közönség a szereplőket részletesen. Különösen *Harnat* Hedvignek, *Tanaynak* és *Hegedűsnek* intott ki a tusból és a kihívásokból.

SPORT

× **Bécsi löversenyek.** Holnap zárul az 1901. Versenyesszélendő. A pótlómeeting utolsó napja előreláthatólag sorakozni fog az előbbi napok siker-
reikhez. Típek:

- I. Páros—Gerda.
- II. Tommy—Telizöld.
- III. Tigra—Schossberger-ist.
- IV. Tyrann—Vaduz.
- V. Virgoancz—Telizöld.
- VI. Kolaner.
- VII. Corin—Columbia.

Nyiltér.

Vidder Gyűlés neje szul. Harsányi Irma, Olga és Lillike leánykikkal együtt melyen szomorodott szívvel tudatjuk egyetlen drága kisfiúkat

ZOLTANNAK

folyó hó 6-án délelőtt 1/11 órakor hosszas szenvedés után 8 éves korában történt gyászos elhunytát. A drága halottat folyó hó 7-én helyezettük örök nyugalomra.

Sátoralja-Ujhely, 1904. november hó 8-án
Nyugodjék békében!

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A völégny merénylets.** Reiner Máltyás magánhivatalknok sokáig udvarolt *Hirsch* Szerénának, míg végre a leány szülei beleegyeztek a házasságba és a szerelmek megtartották az eljegyzést. A jegyospár boldogsága azonban nem tartott soká, mert a leány szülei unóságra, a nyár elején felbontotta az eljegyzést. Reiner ezután egyre a leány nyomában párt és körlelte, hogy legyen a felesége, a leány azonban elutasította. Reiner július 7-én is megvárta az utczán a menyasszonyát és újból körlelni kezdte és mikor a leány megint csak elutasította magától, revolvert rántott és háromszor rálőtt. *Hirsch* Szerénát a karján érte az egyik lövés és súlyos sebet ejtett rajta.

Reiner Máltyás a mai tárgyaláson azzal védekezett, hogy elvesztette az esztét és a merényletet tudatlan állapotban követte el. *Hirsch* Szeréna, aki azóta teljesen kigyógyult sebéből, így adja elő a merénylet történetét:

— Elcsúszott nekem a revolverem, de látam állhatatos vonalban és beleegyeztem, hogy szü-
keimtel meglérje a kezemet, de két hónapig mátkaság után felbontottuk az eljegyzést, mert szüleim ekkor is ellenkeztek házasságunkat. Mikor tudattam vele elhatározásomat, azt mondta, hogy nem tud nélkü-
len élni.

— Találkozott vele az eljegyzés után is? —
kérdezte az elnök.

— Többször megvárta az utczán, de mindössze 3-4-szor beszéltem vele. Július 7-én a Miksa-
terem megérkeztem, hogy adjam vissza neki az el-
vesztett boldogságát, én vigasztaltam, hogy nyugod-
jék lede a megviláztatlanban s viselje békében sor-
sát. Erre könyörgött, hogy buszszal csököljem meg,
én barátságosan vonakodtam, mire ő átkarolt s meg-
eséskölt. Elhúsztam, én ámentem a nő-ik oldalra
s ekkor lövést hallottam. Első pillanában azt hittem
hogy öngyilkos lett, vissza mentam szülőim hozzá
és akkor láttam, hogy fölem fogja a revolvert. Hír-
telen büst éreztem a jobb karomban s összeesem.
Hat hétig feküdtem betegem; a golyót csak Röntgen-
sugarak segítségével találták meg.

— Kiván kártérítést a vádlottól?
— Nem.
? Hát a meglövetését kívánja-e?
— Nem.

A bizonyító eljárás befejezése után a perbeszéd-
ekre került a sor, a bíróság azután tanácskozára
vonult vissza.

Hirsch Szeréna védelme nem igen használt a vádlottnak, mert a törvényszék két éri és három havi börtönnre ítélte.

TÁVIRATOK

Merénylet a váli ellen.

Konstantinápoly, november 7. Drinápolyi
jelentés szerint egy menekült *vall* *csendőr* *töb-
ször* *ről* *Arif* *bas*ra, a drinápolyi váliira és
parancsnokra, de nem találta el, hanem a váli
adjudtánsát sebezte meg *halál* *oson*. A merénylőt
letartóztatták. Ez ügyben konzuli jelentések
még nem érkeztek.

A D'Auricche fölmentése.

Páris, november 7. Zsúfolt padok előtt foly-
tatták ma a *D'Auricche* *pár* tárgyalását. Mind-
járt az ülés elején felállott a kormánybiztos és
kijelentette, hogy a *kormány felhalmozásá-
ból* *mind* *a* *négy* *vádlott* *ellen* *emelt* *rálát* *viz-
szarvonja*. A kormánybiztos kijelentése nagy
meglepetést keltett és rövid szünet után a had-
bíróóság kihirdette ítéletét, amely az *összes*
vádlottakat *felment*. Az egyik védő erre til-
takozó nyilatkozatot olvasott fel, majd a vád-
lottak nevében *Rollin* *ereszk* *jelentette* *ki*,
hogy nyugodt bántalattal távoznak a tárgyaló
teremből.

Az ülés újabb megnyitása után a hadbí-
róóság kihirdeti az ítélet, amelyben az *összes*
vádlottakat *egyhán* *el* *ment*, zErre az
ítélet minden incidens nélkül berekesztik.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Irta: Mrs. EVANS WILSON.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

Regina azon utca szegletén, hol Mrs. Mason lakik, kiszáll a kocsiából. Midőn becsenget, a szoba-
leány azt mondja, hogy urnöve a szomszédban van
látogatón, de rögtön érte megy.

Regina beleegyezik s a nyitott kapuajtó előtt vár. Egy oldaltól magas nővesü nő közeledik. Mialatt a mélyen lefátyolozott nő a szomszéd ház-
hoz siet és gyorsan esenget, a szél fellebentí fátyo-
lát és Neville Olga bájos arcát mutatja. Az ajtó kinyílik, a halk kérdésre igenlőleg felelnek és Olga belép a házba. Uszalya azonban valahogyan megakadt és mialatt az ifjú leány az akadályt el akarja távolítani, észreveszi Regina csodálkozó tekintetét. Megjédt, feléje fordítja arcát, halkezővel figyelmeztetően int, mutatóját ajkára teszi és eltűnik.

— Mrs. Mason a szomszédban volt, de már onnan is elment — jelenti a visszatérő szobaleány. — Mit mondjak neki, ha hazatér?

— Adja át üdvözlémetet és mondja meg: Hogy vasárnap ismét eljövök Ki lakik a szomszéd házban?

— Egy Eggeystone nevű család. Az ifjú Eggeystone művész. Jó reggelt, miss Orme!

Hogy egyeztethető össze Olga rosszullete és hírtelen megjelenése ebben a távoli városrészen? Eről persze nem szabad tudni senkinek. Tud-e róla Mrs. Palma vagy talán Olga szokatlan igazgatósága oly titokkal van összefüggésben, melyről anyjának sejtelnie sincs? Regina azt már régen észrevette, hogy Olgának a viselkedése Palma Otrieddall szemben nem természetes. Csípős megjegyzései mögött valami titkokat fájdelon rejthet. Ebben a nézetében megerősítette az is, hogy Mrs. Palma Olgának minden sarkakusát a legnagyobb nyugodalommal és hidegvérrel tűrte. De bármilyen rejtélyről legyen is szó, barátinője iránti szeretetből nem szabad semmit elárulnia és nem szabad kételkednie benne.

Egy park felé közeledik, hol gyermekek ját-
szadoznak: Hídeq nap van, de az ég felhőtelen és világos, a napsugarak aranyporként ragyognak az utcákon. Regina egy csoport játszó gyermekekhez közeledik. Egyik közülök elcsik és nem tud fel-
kelni.

A fiatal leány lehajlik, felállítja a gyermekek és kezébe adja a darab kalácsot, mit esés közben kezéből kiejtett.

Mialatt Regina mosolyogva nézi ártatlan játékaikat, egy kéz nehezedik vállára, Megfordul, erős férfi áll mögötte, lerongyolódott ruhában, piszkos posztókalapja mélyen a szemére van huzva, arca duzzadt, viszataszított. Hol látta ezt az embert? Határozatlan félelem lepi meg.

— Regina, ideje, hogy megismerj! — A hang-
ról észbe jut minden. Ez az a férfi, kivel Hannah a vihar előtt estén a temetőben beszélt.

Igyekszik a kezét lerájni magáról, de az csak farként fogja át vállát.

— Tudod, ki vagyok?
— Az ön neve Péter, ön rossz ember, anyá-
nak ellensége.

— Ezt nem tagadom, de atyád is vagyok. Borzadva mered Regina tekintete a férfira és félelmében felsikolt.

— Hazugság! Ön... ön nem lehet, az ön atyám soha... soha...

Oly borzalmas az ifjú leányuk ez a gondolat, hogy kezeibe teneti arcát.

— Így van az, ha az atyát elválasztják gyermekektől. Anyád arra tanított, hogy gyűlölj engem, és elvisehem ameddig lehetett, de most jogaimba akarok lépni. Ki legyen a te atyád? Kinek a gyermeke vagy? Mondta-e anyád valaha, hogy hívjék atyádat?

— Mama sohasem mondott nekem — semmit!

de tudom, hogy én nem lehet az atyám. meshalnék, ha ezt el kellene hinnem.

Borzadva fordul el tőle, midőn a férfi meg akarja kezni fogni.

— Ne érintsen, vagy segítségért kiáltok!

— Bármi is én, így legalább a világ előbb fogja tudni, hogy leányom vagy. Ha kell, elviszlek arra a helyre, ahol született. Berta bizonyára megmondta, hogy kórházban született, gyermekem, inkább sajnálnod kellene utódtát, mintsem hogy szidalmazd.

Lehetséges? Feje szédül, lélekzete áll, midőn a hallottakon gondolkodni kezd. Mit akar tulajdonképpen tőle, mit akar elérni a megdöbbentetlen fényekkel?

— Anyád elhagyott, még mielőtt születettél, és nem merte neked az igazat megmondani. Azóta áll-név alatt él majd itt, majd ott. Most mint szeszű utazza be Európát. Komédiásnéknak született, egész élete szem volt más. Azt hiszed, hogy téged Orme-nek neveznek? Gyermekem, ez hazugság, én Peterson Péter vagyok, a te atyád.

— Nem, nem, az nem igaz. nagy az én szép anyám önt szeretete. Ez borzalmas hazugság. Távozzék kérem, mert különben meg keil bolondulnom.

Két kezével befűdi szemét, nem akarja látni a szuró tekintettel ránéző férfi arcát.

Ha igaz volna, el tudná-e véseini ezt a helyzetet? Mit szólna Mr. Lindsay, ha látná e durva közönséges embert, ki őt leányának nevezi? És büszke előkelő gyámja, ki úgy ügyelt minden lépésre? Kórházban született. Közönséges durva ember leánya! Hideg verejték gyöngyözőtt homlokán, tanáctalannul állott.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

Szövetkezetek Szövetsége. A fogyasztási szövetkezetek a múlt évi nagyszűlésre elhatározta, hogy az összes szövetkezeti központokat egyesítő szövetséget alakít. A szövetség alakuló közgyűlése ma tartották meg a Közelken Dányi Ignác elnökelete alatt. Mintán megállapították a szövetség célját (A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége), az alapszabályokat elfogadták és a további intézkedésekkel Károly Sándor grófot, Dányi Ignác dr.-t és Dömötör László dr.-t bízták meg.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4 százezer forintnyomtatványainak teraszról 56-ik kiadására f. hó 12-én délután 4 órakor lesz a bank helyiségeiben kir. közjegyző jelenlétében.

Az új szövetkezeti törvény. A budapesti ügyvédi kör november 10-én este fél hét órakor ülést tart, amelyen a szövetkezeti törvénytervezetről megindult vitát folytatják. A vitában dr. Oláh Dező és dr. Fráter Béla vesz részt.

Uj postai gyűjtőhely. A székesfővárosban VIII. kerület, Dobutca 59. sz. üzletelhelyén az ideiglenesen megszűntetett Budapest gy. 7. sz. postagyűjtőhely november 7-én újra életbe lép. A gyűjtőhely bárholva szóló díjköteles ajánlat küldemények, továbbá befűlőre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba szóló értéktávoli vagy 400 korona értékig terjedő csomagok (utánvétellel vagy anélkül) felvételével foglalkozik.

Vásárcsarnok, Vámos és Bruszó hal, kősz. jelentése. Kielegítő hozatal és jó vételár mellett az élelmiszeripari forgalomban élénk volt. Részletiben a következők alakult az üzlet: Husfélék: vitéki marhahús eljeje 86-80, hátulja 76-90 korona 100 kgr. Öltöt borjúk húsban hosszan mérve sulylevonás nélkül 100-110 fillérel voltak a forgalomban, jó vételár mellett. Sertések szalonival I. 1.04-1.10, II. 96-101, lehozott sertés hús 90-104 korona 100 kgr. Szepen, tisztán kezelt szopás malacok kilója 1.10-1.40 fillér. Juhhús kilója 50-70 fillér. Vadfélék: Szarvas 64-70, dőlvad 50-60, vadász 70-90, őz 100-120 fillér kilója. Nagy nyulak darabja 2.30-2.40, fogoly párja 2-2.50 főcső párja 3-5 korona. Fojtásban nagyon szűkelt az üzlet, ma I. r. friss telt áru 90-100 koronát jegyzett eredeti árlájként. Meszes tojás 77-78, apadt 84-86 korona ládként. Tejtermékek: I. szűv. teavaj 2.20-2.40, jó friss főzójav 1.60-1.80, friss tehéntúró 20-24 fillér kilója. Vágotl barackok: bizott ludek, valamint bizott csirkek jó áron keresettek. Ma I. r. szepen, tisztán kezelt bizott ludek kilója 1.10-1.24 fillérel nyert elhelyezést kilónként. Szép poulardok párja 2-3 korona. Gyümölcsfélék: Omlasztott kevert alma I. r. 9.10, II. r. 7-8 korona 100 kgr. Ládába csomagolt osztályozott áru I. r. 20-28, II. r. 10-12, birsalma I. r. 12-16, II. r. 7-8 korona 100 kilogrammonként. Elsőrendű válogatott körte 50-60, II. r. 30-36

korona 100 kilogrammonként. Díó 24-40 korona 100 kgrként. Csurgatott méz igen keresett. Mai ára 90-96 korona 100 kilogrammonként hordónal együtt. Nagyműs, válogatott, egészséges fehér burgonya 4.80-5.20, rózsó 6.80-7.00, sárga 7.60-8.20 korona méterműsájként vaggontételeben. Háromszáz és 360-as citrom 6 korona.

Sertéskonzumvásár. Mai felhajtás 87 darab sertés, 68 darab süldő. Előző napi eladatok maradvány 44 db sertés, 128 db süldő, 1 db malacz, összesen 131 db sertés, 196 db süldő, 1 db malacz. Eladott 106 db sertés, 164 db süldő. Mai maradvány 25 db sertés, 52 db süldő. A vásár irányzata élénk, árak hanyatlottak. Következő árak jegyzetlek: Zsúrtetés: Öreg I. rendű 350 kgon felül: 90-96 fillér, fiatal nehéz 200 kgon felül 95 fillér, fiatal közép 220-300 kgrig 88-95 fillérig, fiatal könnyű 220 kgrig 80-92 fillérig, Husserléis könnyű 140-300 kgrig 70 fillér, süldő 70-80 fillérig, malacz 40 kgrig 70 fillér, Horvátországi 84 fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, éjszolyban étendők.

Kübányi sertéspiac. Magyar elsőrendű: Fiala nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 116-114 fillér, fiatal közép (páronként 251-328 kgrig terjedő sulyban) 111-112 fillér, könnyű (páronként 200 kgrig) 109-111 fillér, Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgrig felüli sulyban) 111-112 fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) 109-110 fillérig, könnyű (páronként 210 kgrig terjedő sulyban) 107-108 fillérig. Sertésfűtés: 1904. évi november hó 5. napján volt készlet 21.506 darab, 1904. évi november hó 6. napján felhajtott 653 darab, 1904. évi november hó 6. napján eladott/átadott 1142 darab, 1904. évi november hó 7. napjára maradt készletben 35.917 darab. A bizott sertésfűtés irányzata: változatlan.

Bécsi vágomarhávársár. A st. marxi központi vásárocskában ma megtartott vágomarhávársára felhajtott 2245 db magyar, 365 db galicziai, 629 db németországi, összesen 2880 darab szarvasmarha. Jegyzőkek kgr-ként éjszolyban: Magyar bizó ökor 72-78 fillér, I. minőségű 80-82 fillér, II. minőségű 64-71 fillér, III. minőségű 54-63 fillér, Galicziai bizóökor I. minőségű 76-80 fillér, II. minőségű 68-75 fillér, III. minőségű 62-67 fillér, Német bizóökor I. minőségű 81-96, lezeleje 90-92 fillér, II. minőségű 72-82 fillér, III. minőségű 62-70 fillér, Lezele ökor 50-66 fillér, Parszt ökor 50-58 fillér, Bika 56-74 K., kivételesen 75-78 K., Telén 52-72 K., Bivaly 36-50 K. 100 kilogrammonként, a fogyasztási áddóval együtt.

Áru- és értéktőzsde.

- November 7. -

A budapesti gabonátőzsde.

Mérsékelt kínálat és ugyannyi kereslet mellett kézbuzza kellemesebb irányzatú volt, elkelt 20.000 q tartott árszinon. Rozs szinon kellemesebb, a többi cikk irányza változatlan.

Eladatok:

Buza: Tiszavidéki: 1500 q, 80 k, 10.25 K, 100 q, 81 k, 10.10 K, 100 q, 81 k, 10.15 K, 6.40 q, 80.5 K, 10.15 K, felső budári, 2.0 q, 80 k, 10.15 K, 2.0 q, 80 k, 10.10 K, 2.0 q, 80 k, 16.12.2 K, 1320 q, 83 k, 10.10 K, 100 q, 80 k, 10.10 K, 200 q, 80 k, 10.07.5 K, 100 q, 80 k, 10.07.5 K, 100 q, 80 k, 10.05 K, 150 q, 80 k, 10.05 K, 100 q, 80 k, 10.00 K, felső, 800 q, 80 k, 1.90 K, felső, 400 q, 80 k, 10.00 K, felső, 2.0 q, 80 k, 10.0 K, felső, 130 q, 78.5 k, 10.02.5 K, 78.3 k, 10.15 K, 599 q, 79 k, 10.00 K, felső, 100 q, 79 k, 10.00 K, 689 q, 78.3 k, 10.02.5 K, mind három hónapra.

Fejérmegyei: 1600 q, 73 k, 10.90 K, 500 q, 77.5 k, 9.80 K, mind három hónapra, Pestmegyei: 100 q, 80 k, 10.10 K, 200 q, 80 k, 10.07.5 K, 150 q, 80 k, 10.05 K, 100 q, 80 k, 10.05 K, 100 q, 80 k, 10.05 K, 590 q, 80 k, 10.00 K, 200 q, 79.5 k, 9.90 K, 150 q, 79.5 k, 9.80 K, 500 q, 79 k, 10.02.5 K, Budári, 180 q, 79 k, 10.00 K, 400 q, 79 k, 9.80 K, 300 q, 79 q, 9.87.5 K, 150 q, 79 k, 9.80 K, 400 q, 78.5 k, 9.95 K, mind három hónapra.

Bánsági: 600 q, 76.5 k, 10.10 K, mind három hónapra.

Bácskai: 375 q, 76.5 k, 9.75 K, mind három hónapra.

Felsőmagyarországi 100 q, 80 k, 9.95 K, 100 q, 79 k, 9.87.5 K, mind három hónapra, Dunai: 200 q, 79 k, 9.92.5 K, mind három hónapra, Szerb: 150 q, 77 k, 8.95 K, mind három hónapra.

Rozs: 200 q, 7.62.5 K, 3 óra. 500 q, 7.42.5 K, 200 7.40 K, kpl. paritás.

Zab: 100 q, 7.25 K, 100 q, 7.07.5 K, 100 q, 7.00 K, kpl.

Tengeri: 200 q, 7.65 K, 100 q, 7.57.5 K, 300 q, 7.55 K, 200 q, 7.55 K, 300 q, 7.52.5 K, 200 q, 7.50 K, kpl. kocsi rakva.

(Az árak 50 kilogrammonként és koronáértékben értendők.)

A délelőtti határidőüzletben szilárd volt az irányzat.

Kötötték: Buza áprilisra 9.94-9.93-10.03 kor. zárl. 10.03-10.04 kor, Buza októberre 9.62-8.68, zárlatok 8.68-8.69, Rozs áprilisra 7.81-7.81-7.87, zárlatok 7.87-7.88 Tengeri májusra 7.38-7.41, zárlatok 7.41-7.41-7.43 Zab áprilisra 7.08-7.09-7.08 zárlatok 7.08-7.09-7.08 áronon.

A délutáni határidőüzletben nyugodt volt az irányzat.

Kötötték: Buza áprilisra 10.07-10.08-10.05 kor. zárl. 10.05-10.06 kor, Buza októberre

8.79-8.69 kor. zárl. 8.69-8.71 kor, Rozs áprilisra 7.80-7.88 kor. zárl. 7.88-7.89 Rozs októberre kor. zárl. 7.43-7.43, Új tengeri 1905 májusra 7.42-7.43-7.43 kor. zárl. 7.43-7.43 kor, Tengeri szeptemberre kor. zárl. kor. zárl. Zab áprilisra 7.12 kor. zárl. 7.12-7.13 kor. Zab októberre kor. zárl. kor.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Table with columns: Buza, Minőség, 50 kilogramm ára, and Artoivam. Rows include Tiszavidéki, Pestvidéki, Fejérmegyei, Bánsági, Szerb, Bácskai, Román, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, and Hepsze.

A budapesti terménytőzsde.

Különféle termények hivatalos jegyzése:

Table with columns: Termény, Ár, and other details. Rows include Disznózsír budapesti, Szalonna városi légenszáritott, Határidőre, Szilva szerbiai 1904, Szilva szlovéniai (1908), Szilva szerbiai (1903), and Horemag.

A budapesti értéktőzsde.

Az irányzat ma tartott volt, eléggé jelentékeny forgalom mellett. Az innsbrucki eseményeket a bécsi és a külföldi tőzsdéken komolyan ítélték meg, mire a spekuláció részletközött a vásárlásoktól. A mai üzlet legnagyobb részét a spekuláció kivül álló körök költötték. Ma is, mint már napok óta, a magyar hitelrészvények voltak az előtérben, melyeket beavatott körök vásároltak.

A helyi értékek piaczan jelentéktelen üzlet volt. Különösen a Salgótarjáni köszönbánya részvényeket keresték.

Valuták és devizák irányzata változatlan. 20 frankos arany 19.64-19.10 kor. 50 márkás arany 23.50-23.58 korona. Francia bankjegy 95.25-95.55 korona. Német birodalmi bankjegy 117.60-117.90 korona.

Az értéktőzsde irányzata tartott, jelentékeny forgalom mellett.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 671-672 kor. Magyar hitelrészvény 791-793 kor. Osztrák-magyar államvasut rész. 653.50-656 kor. Dél vasut Jelzálogbank rész. 518-519. Leszámitói bankrészvény 456-455.75 Rimanurányi vasút rész. 517.50-515.76 Közti vaspálya rész. Városi villamos vasut rész. 383.50 Koronajáradék Erzsébet szanalórium sorsjegy Magyar kereskedelmi r-t rész. Adria rész. 484.50-486. Magyar cukoripar, Ganz-gyári rész. koronán.

SHINHAZAK. Budapest, 904. november hó 8.

Vigszinház. 128 arkos.

Diák élet. (Alt-Heidelberg)

Számú felvonásban. Irta: Meyer-Fischer Vilmos. Fordította: Márton Mlssa. A dalvezetőket írta: Heilai Jenő.

- Személyek: Károly Henr. Tany Engelbrecht Gyöz Szerény Haupl B. Balassa Kollermann Tapolczai Br. Passarge Kazalniczki Wód-h Móricz Lóvay Br. Breitenberg Bárdi Móricz Vendör Dr. Jüttner Gyarmati Róderl Rónaszékné Lutz Göth Búderiné Niki Br. Asterberg Odrj Hegedüs Kátizsa Harmat Bliz Károly Feryszki

Altör:

Egész héten: Diákkölet. Vasárnap d. u. Végro egyedül. Este: Diákkölet.

Magyar Szinház. 128 arkos.

ecsekfeszék.

Operett 2 felvonásban. Irta: Erdőssy. Fordította: Merei Adolf. Zenéjét szerelte: Henry Herbay.

- Személyek: Balivet Ráthonyi Blüchard Anday Origni B. Szabo Pomponette Kormai Jean Sziklai Amor szobra Szilvágyi Plantavoinc Giréih Cerinde Baitai Laszincó Iranyi Cecile Ráskut Pancrace Heilai Margot Szentgyörgyi

Altör:

Egész héten: Fecakfeszék. Vasárnap d. u. Az ibolyátlány. Este: Fecakfeszék.

Király Szinház. 128 arkos.

Fedák Sári fölléptével. Makraczons hölgyek. (Lipstrain.)

Operett 2 felvonásban. Irta: Boiten-Baokor. Fordították: Molnár Ferenc és Farago Jenő, zenéjét szerelte Lincke Pál, Rendezö: ifj. Bokor József.

- Személyek: T. emirtekész Ferenczy Leonidás Thury Lyvstráit Fedáké Napiusz Papp B. há. Hídgyöl Fónókó Amor szobra Szilvágyi Chryszaj Bano Paulina Csatai Ptaulizs Torma Klós Kormai Nibizs Oláh Egy amazon Csery Polozk Szathmáry

Altör:

Szordán: Én. Te. Ó! Szombaton: Tosca. Csórtörténet: Terevnytelen apa. Vasárnap: d. u. A törvénytelen apa. Este: A kaméliás hölgy. Pénteken: Makraczons hölgyek.

Uránia. 128 arkos.

Magyar Tudományos Szinház. A párisi asszony.

A déli tőzsde irányzata tartott maradt. Különösen keresték a magyar hitelrészvényeket. Előfordult kötelek: augusztus végére: Magyar aranyjárdék Magyar koronajárdék Magyar hitelbank részvény 793.50 794.25 Jelzálogbank részv. 518.25-517.50 Leszámlított bank részv. 459.-459.50 Rimamurányi vasúti részv. 518.-517. Kőzúti vaspálya részv. 577.-576. Városi vill. vasút 339.-339. Osztrák hitelrészv. 671.50-672.20 Osztrák-magyar államvasúti részvény 1.-1. Déli vasút koronán.

A helyi értékek piacán Magyar aszfalt részvények 183-186. Salgótarjáni kőszénbánya részvények 482-483. Schlickgyári részvények 308 és Adria tengerhajós részvények 467-470 koronával költettek.

Díjhatóságok: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 5-7 korona, 8 napra 13-15 korona, nov. végére 21-23 korona.

Az utőtőzsde irányzata változtalt. Zsoltatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 671.75.- Magyar hitelrészvény 793.75 Osztrák-magyar államvasút részv. 655.50 Déli vasút részv. - Leszámlított bank részv. 459.- Jelzálogbank részv. - Rimamurányi vasúti részv. 517.- Kőzúti vaspálya részv. 576.- Városi villamos vasúti részv. 339.- Erzsébet szanatórium sorsjegyek 8.50-9.50 koronán.

A bécsi gabonátőzsde. Az irányzat kedvező volt, tartott árnyalamok mellett

A bécsi értéktőzsde. Az előtőzsde forgalma igen csekély volt. Különösen Magyar hitel-, Prágai vasúti- és Fegyvergyári részvényeket keresték. Adria részvények hanyatlottak.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 671.50 kor. Magyar hitelrészv. 791.-793.0 kor. Anglobank 283.50 - korona. Alpesi bányarészvény 456.-457.50 kor. Osztrák-magyar államvasúti részv. 653.50-655.50 kor. Rimamurányi vasúti részv. 515.50-516.- kor. Májusi járadék 100.05 kor. Magyar aranyjárdék 118.95 kor. Magyar koronajárdék 98.05 kor. Osztrák koronajárdék 99.95 kor. Dohány részv. - Török sorsjegy 12.50 - korona.

A déli tőzsdén nyugodt volt az irányzat. Különösen a Magyar hitelrészvényeket keresték. Az árnyalamok tartottak maradtak.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 671.50 kor. Magyar hitelrészvény 793.50 - kor. Unionbank 540.- kor. Anglobank részv. 283.50 - kor. Osztrák magyar államvasúti részv. 655.- - Déli vasút részv. 576.50 kor. Magyar koronajárdék 98.05 kor. Alpesi bányarészvény 456.50 - kor. Rimamurányi vasúti részv. 515.50 - kor. Török sorsjegy 13.25 - kor. Májusi járadék 100.05 kor. Osztrák koronajárdék 99.95 korona

A déli tőzsde zárlata nyugodt. Az árnyalamok keveset változtak. Prágai vasúti 2346. Magánkamlatul 3 3/4 százalékos. Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 671.50 korona, Magyar hitelrészvény 792.50 korona.

Anglobank 283.50 kor. Alpesi bányarészvény 456.50 - kor. Osztrák-magyar államvasúti részvény 654.75 - kor. Déli vasút részvény 576.50 - korona. Rimamurányi vasúti részvény 516.- korona. Májusi járadék 100.05 korona. Magyar aranyjárdék 118.90 korona. Magyar koronajárdék 98.10 - kor. Osztrák koronajárdék: 99.95 kor. Dohány részv. - Török sorsjegy 13.25 korona.

Napirend, 1904. november 8.

Napir: kedd, november 8. Róm. kath. Gottfried, Prot. Godofréd, Görög-orosz (október 26.) Demeter, Zsidó: March. 30, Rich. Chodes. - Nap kel: 6 óra 39 p. - nyugszik 4 óra 16 p. - Hold kel: 7 óra 12 perczok reggel. - nyugszik 5 óra 16 p. délután. A földmívelésügyi miniszter fogad 5 órakor. - A képviselőház közgyűlése fogad 11-12 óráig. - Árcsés a királyi zálogház terézvárosi intézetében 9 órakor. - Ellenőrzési szemle a honvédségnél a 7., 8., 9. és 10. számú huszárezredékhez besorozattakkal, a közös hadseregénél a 69-ik gy. ezredhez 1897-99-ben besorozattakkal, illetőleg a 16. és 17-ik helyőrségi kórházzal kivéve a többi kórház állományába tartozó legénységgel. - Az Aquinói Szent Tamás társaság feladvány ülése a Szent István térsálat helyiségében 5 órakor. - Szabad Egyetem. Molnár Gerő dr. előadása a „Műzenéről Esachtól napjainkig“ ezimen a tud. egyetem kupolatermében fél 7 órakor. - Nemzeti Szalon Strobozt kiállításra nyitva egész nap. Belépő díj 1 korona. - Neogródj Antal kiállítása a királyi bérpalotában nyitva egész nap. Belépő díj 40 fillér. - Könyves Kálmán művészeti szalon ősi kérlata nyitva egész nap. - Nemzeti Múzeum: Hétfőn és csütörtökön: Természettajri tár. Keddén és pénteken: Régiség tár. Szerdán és szombaton: képtár. Szerdán és szombaton április hónap 1-től november 1-ig: Néprajziak tára. (IX. Csillag-utca 3.) Vasárnap délelőtt 9-12 óráig a fenti gyűjteménytárat. Naponként: hétköznapok, július és augusztus kivételével Széchenyi országos könyvtár olvasóterme reggel 9 órától délután 4 óráig, szombaton reggel 9 órától délután 1 óráig nyitva. Naponként: hétköznapokon reggel 9 órától délután 1 óráig és vasárnapokon reggel 10 órától 12 óráig szakemberek részére a növénytanú osztály (V. Széchenyi-utca 1. sz.). A zárt osztályok hétköznapokon reggel 10 órától délután 1 óráig személyenként és osztályonként 1 korona belépő díj mellett megtekinthetők. Belépőjegyek a portánál. - Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1 óráig. - Földtanú intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 1 korona díj mellett 9-1 óráig. - Múzeumi könyvtár nyitva 9-4 óráig. - Akadémiai könyvtár nyitva 3-7 óráig. - Egyetemi könyvtár nyitva 9-12 óráig és 3-8 óráig.

4 MAGYAR HIRLAPKIDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

A budapesti értéktőzsde árforgalmazási 1904 november 7-én.

Table with columns for 'Utolso arilyam koronaban', 'Utolso arilyam koronaban', 'Utolso arilyam koronaban', and 'Utolso arilyam koronaban'. Rows include various financial instruments like 'Allampapirok', 'Bankok', 'Készvények', 'Malmok', 'Kölekedések vállalatok', 'Sorsjegyek', 'Pénzjegyek', and 'Külföldi vállalatok'.

SZINHÁZAK

Budapest, 1904. november hó 8.

Nemzeti Színház.

18 órák.

Radnóthyé.

Számú 3 felvonásban Ista; Kamocs János.

Személyek:

Radnóthy Margit	császár P. Markó E.	Barkócsy Ádám	Szacsavay Sasa Pál
Andor Olga	Mihályi K. Hegyesi M.	Nádai Pincér	Nádai Pálodi

Utána:

Gringoire.

Személyek:

N. Lajos	Grienes	Le Dalm	ivánfi
Gringoire	Mihályi	Louise	V. Molnár
Fouquier	Gubányi	Nicote	Faulayné

Műsor:

Szerdán: Vén leányok. Szombaton: Férj. Csütörtökön: Nora. Vasárnap d. u. Vájkun el. Pénteken: Cyrano de Bergerac. Este. Egyenlőség.

Magy. Kir. Operaház.

7 órák.

Tosca.

Melodráma 3 felvonásban. Zenéjét szerző Puccini G. Szécsényi Sándor Viktor drámája nyomán írta Illica L. és Giacosa G. Fordította Várady Sándor.

Személyek:

Tosca	W. Krammer T.	Angelotti	Kornai
Cavaradossi	Anthes Takács	A sekrestyés	Hegedűs
Scarpia			

Műsor:

Szerdán: Nincs előadás. Pénteken: Don Juan. Csütörtökön: Sámson és Delila. Szombaton: A walkür. Vasárnap: A deuvér.

Várszínház.

Műsor előadás.

Műsor:

Csütörtökön: Miss hobbs. Szombaton: Allouz ur.

Dépszínház.

7 órák.

A löcsei fehér asszony.

Lucies történeti színmű 7 képből. Jókai Mór regényéből írta: Faragó Jenő. Zenéjét összeállította: Barna József.

I. kép: A «Ketterjüzsöcske».

Személyek:

Andrássy Korponai	Szirmai Fűrés	Audica József	Kiss Feszt
Korponainé Gábor	Székely Dezsi	Venczelcsanak	Korács Rákó
Fabrizius Krisztiánka	Szabó Suga	Kornénes	Rákó Doktor
		De Hortis	

II. kép: Regina mea.

Személyek:

Andrássy Istv.	Szirmai Fűrés	Krisztiánka	Sugár
Korponai Gábor	Székely Dezsi	De Feleville	Pezman Rákó
		Palárgus	
		Blumevitz kap.	Rusnyák A.

III. kép: „Zsófia”.

Személyek:

Zsófia	Balázs Abolercsi M.	Józsa Br. Andrássy	Csödi Lubinski
--------	---------------------	--------------------	----------------

IV. kép: „A hegyarbulog”.

Személyek:

Fabrizius Antal	Szirmai Fűrés	Julianna	Székely Rákó
Korponai János	Székely Dezsi	Palárgus	

V. kép: „Egy halott, aki int.”

Személyek:

Andrássy Istv.	Szirmai Fűrés	Palárgus	Rákó
Julianna	Székely Dezsi		

VI. kép: „A várt jutalom”

Személyek:

Pálffy János	Bessenyei Székely	Krisztiánka	Sugár Szabó
Julianna	Bessenyei Székely	Fabrizius Korponai	Fűrés

VII. kép: „Aki a bíbircsál is dazol.”

Személyek:

Pálffy János	Bessenyei Székely	Palárgus	Rákó
--------------	-------------------	----------	------

Műsor:

Egész héten: Löcsei fehér asszony. Vasárnap d. u. Székelt katona.

IMPERIAL-MULATÓ

VACZI-KÖRÜT 18.

SCI' ART. M. igazgató. AALBACH J. főrendező.
Ma: kedden, november hó 8-án és aponta.
Csak rövid ideig!
10 és fél órák

„Aus einer Kleiner Garnizon”

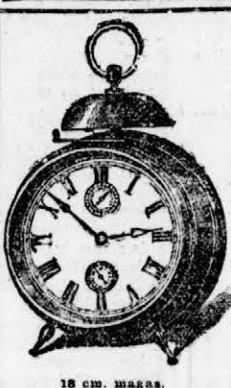
írta: ARMIN JÖZSEF

AALBACH

LOTO

UDONSÁG! UJDONSÁG!
AALBACH-DUETT.
ÉLŐKESZÜLETBEN:
„INDER GROSSEN GARNISON”
az „Aus einer Kleiner Garnizon” folytatása.
Kezdeté 8 órákor.

Helyárak: Pályatűzés 2 kor., I. hely 1 kor. 20 fill., II. hely 80 fillér.

Pontosan járó megbízható ébresztő!

Gyönyörű tokban, hosszas keilemes csengéssel.
1 db vételnél frt 1.40
3 db vételnél frt 3.90
Órák, ékszerék szét-küldési háza
Pécszett
Perczel-utca 32.

Agulár Ignác

Budapest, VII., Kerepesi-ut 30/a sz.

Magyarország legnagyobb saját készítésű cipő-gyára.

Feltalálója a világhírű GIZ-kenesnek, mely az egyedüli, ami a bőr repedését megóvja.
Minden velem egy pár elegans cipő-számát kap ingyen. Feltűntet keilének kitűnő gazdász szemé, melyek halálgyaggal teljesen vízmentesítettek, miután elküldés előtt 24 órai vizpróbat állanak ki. — Minden cipőméret 2 évi jótállást vállaltok.

- Mékkészlepipő viszbőrűl egy daraból, erős frt 2.50
- Strapa-cipő erős viszbőrűl, tűzős frt 3.50
- Flégana gavalier VIX vagy zerge, filcos frt 3.50
- Pálfiú elegáns box filcos frt 4.50
- Női erős viszbőrűl csomós frt 2.80
- Női elegáns zerge bőr filcos vagy csomós frt 3.50
- Klegáns box női filcos vagy csomós frt 4.50
- Elegáns női oroshakk filcos vagy csomós frt 3.50
- Gazdász-csizma, vadölő lazaribőrűl, egy daraból, halálgyaggal vízmentesítve, jótállás mellett, erős dupla-lappal frt 7.50
- Borjász győztes csizma, finomabb kivitelűen, vízmentes előlábú erős talppal, elegáns frt 8.50
- Gyermek-csizmák erős viszbőr, szépen dupla talppal, lakv. bőrcsizmák, saját készítésű, 3 évtől 7 évig frt 2.20, 8 évtől 10 évig frt 2.50, 11 évtől 13 évig frt 3.50

Mindenki, ki címét velem kérti, egy tegyeli Guzi-kenesét és több száz fényképpel elküldött árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. Nem megfelelő kérésrelek vagy a pénzt visszatalom. Postaküldésű csipő 30 krajczár. Legnagyobb méretű, ha harisnyába egy papírpapra állva a lábát körvonalát lerajzolja és elcsinálja a vadit lemondja.

Enyhén és biztosan hat

SAGRADA BARBER

mindennemű alhasi bántalomnál, különösen a belek lankadtságánál, heveny és idült székrekedésnél.

A hatás 10-12 óra múlva következik be. Huzamosabb használatnál a természetet szabályozza. Egy doboz (40 drb. trb.) 2.40 kor. Vidékre 2.50 korona előzetes felküldés mellett bérmentve.

Főraktár: Török József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12. és Andrássy-ut 26.

Minden sorsjegy nyer.

Huzas már november 16-án. Huzas már december 1-én.

JÓ SZÍV-SORSJEGY

Főnyeremény: 30.000 kor.
Évenként két huzás 1948-ig.
KAPHATÓ
36 havi részletfizetésre.

Havibefizetés:
5 darabra... 2 kor. 25 fill.
10 darabra... 4 kor. 40 fill.

Már az első részlet befizetése és 35 fillér postai útlevelelen megküldöm a sorsjegyek sorozat és számlát tartalmazó részlet. Ivet. 2 részlet egyszerre való befizetésénél 3 részlet nyugtaztatik, tehát egy részlet ingyen nyugtaztatik.

Fleissig Sándor

barház Budapest, Erzsébet-körút 2.
AZONNALI JÁTEKJOG.

Nagyságos asszonyom!

nagy karácsonyi vásáróm

e hó közepén veszi kezdetét, amikor raktárom összes cikkeit mélyen leszállított árban bocsátom a t. hölgyvilág rendelkezésére.

Legfinomabb és nem kiselejtezt, sem e célra beszerzett, hanem raktárom levő áruim, u. m.: szővelek, selymek, bársonyok, bélesek, fianelok stb. meglepő jutányos árakon árusítatnak, úgy, hogy a karácsonyi szokások ajándékok bevásárlásánál, de a saját szükséglet fedezésénél is minden más beszerzési forrással szemben tetemes összeg takarítható meg, miert is saját érdekében ajánlom raktárom megtekintését.

Teljes karácsonyi mintagyűjteményem e hó végével küldetük ki, miert is vidéki előjegyzéseket már most szívesen fogadok. Tisztelettel

ÁCS JENŐ

Budapest, 12., Muzenm-körút 39.

Magyar királyi államvasutak

Pályázati hirdetmény.

Az alírt igazgatóság a magyar királyi államvasutak 1905. évben különféle terpenitín olajokból felmerülő szükségletének szállítását biztosítani kívánván, ezelel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkekkel elő-tüntető jegyzék, mely egyszerszámú ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módokzatok, valamennyi hazai kereskedelmi és ipar kamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága Anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest Andrássy-ut 73. sz. II. emelet 40. ajtó szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok legkésőbb f. évi november hó 29-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak Anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján oda küldendők és boríték ezen küldéssel lezáródnak.

„Ajánlat terpenitín olajok szállítására 160807—904. számú”. Bántapenzül az ajánlott árak egy évi értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétrek alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi november hó 28-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál letendők.

Bántapenz nélkül vagy később benyújtott ajánlatok valamint olyanok is, melyek nem pontosan és a részletes módokzatok betartása mellett állítanak ki, nem vevének figyelembe.

Budapest, 1904. évi október hóban.
Az igazgatóság.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.
WALDMANN IMRE igazgató.

Ma

NAKIRI

sagy japán kiállításos oporotte 3 képből, LINCKE PÁL-ÉI

Nagy ballet

HOLCZÉR J.ÉI. Továbbá

12 nagyszerű új attrakció.

A telikerben reggeli 5 óráig YOROS ELEK csigány zenekara hangversenye.

BUTOROK

minden stílusban, a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, csakis jó minőségben áremelés nélkül kaphatók a legszolidabb árakon, a régi jó hírnevű

SÁRKÁNY J. butoriparosnál

cezelőt Sárkány és Schütz
Budapest, Erzsébet-körút 26. (Zion-épület)

Legszobbb PAP, Legjobb PAP, Legolcsobb PAP

1 szeszeltvárosi vasgép 3 db	10.00	1 szonrony acél ágybetét	5.00
1 kivethető matraccal	1.50	1 fenszerű matraccal	4.00
1 nagy paplan	2.50	1 ágy	12.00
1 csúszkás paplan	3.40	1 ablak kőper (függő)	3.00
1 szálta	3.50	1 tunya	1.50
1 állás csahír	4.50	1 gyapjú	4.00
1 sejtven állás paplan	8.00	1 ág, 1 karkiterítő	5.50
1 fodron sejtven áll. papl.	13.50	1 nagy szobasőnyeg	2.50
1 jó váson paplan lepedő	2.00	1 ág, 1 karkiterítő	5.50
1 ág	1.30	1 ág, 1 karkiterítő	5.50
1 kanell ágytakaró pokróc	2.50	1 ág, 1 karkiterítő	5.50
1 kényes	5.50	1 tapetny ágytöke	1.50
1 jó pótkróc	4.00	1 mtr. jó fotósőnyeg	4.00
1 mell pótkróc	4.00	1 mtr. jó miniatúrt	7.75
1 szép full sőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS paplan, matraccal, és kárpitosokra
gyár, szőnyeg, függöny,
vasbutor stb. nagy raktára.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzéket kívánásra ingyen és barmérvény küldök. Vidéki megren-
delések pontosan eszkoztöltetnek, nem telozo árak kisereltetnek,
vagy a pénz visszajaratok.

Asztalos-
mesterek hutorok 1-2 évi
tözetésre készen és terasz-
szerint kaphatók. Valamint az-
ját műhelyünkhöz készítészold
kivitteli kárpitosok hutorok
Fischer József, Budapest, Do-
hány-utca 63. (Hársfa-utca
sarok.)

BUTOR

leszállított árakon készpénz-
ért vagy hitelbe is
Hitel-osztály
Kényelmes beosztással
300.- K. 15.- K.
600.- K. 30.- K.
1000.- K. 50.- K.
negyedévi részletekben
banknál törlesztendő 50% ár-
megtakarítással. Tízviszok-
nok különösen ajánlottak.

BARTÓK FARKAS
butorokészítő
BUDAPEST,
V., Külső Váci-ut 12. sz.
Albuarjegyzék 69. Hléc.

Mindenki keresse nevét

(melyet ABC-sorrendben megtalálhat)

vagy születési évét!

Mindenki kísérlelje meg szerencsésjét azon számmal, mely neve,
vagy születési éve, vagy a családtagjáié mellett áll.

Születési év	Szerencsés szám
1834	324074
1835	854761
1836	78076
1837	32403
1838	42802
1839	32420
1840	32077
1841	85479
1842	32402
1843	78078
1844	32405
1845	42801
1846	32423
1847	78082
1848	42808
1849	32421
1850	42804
1851	32406
1852	78079
1853	85480
1854	32404
1855	42801
1856	32423
1857	78082
1858	42808
1859	32421
1860	42804
1861	32406
1862	78079
1863	85480
1864	32404
1865	42801
1866	32423
1867	78082
1868	42808
1869	32421
1870	42804
1871	32406
1872	78079
1873	85480
1874	32404
1875	42801
1876	32423
1877	78082
1878	42808
1879	32421
1880	42804
1881	32406
1882	78079
1883	85480
1884	32404
1885	42801
1886	32423
1887	78082
1888	42808
1889	32421
1890	42804
1891	32406
1892	78079
1893	85480
1894	32404
1895	42801
1896	32423
1897	78082
1898	42808
1899	32421
1900	42804
1901	32406
1902	78079
1903	85480
1904	32404

Ezen számok csakis nálunk kaphatók.
Kérjük szives megrendelését legkésőbb november hó
15-ig, miután ezen számok gyorsan elkelnek.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Egész sorsjegy	12.- kor.
Fél	6.- "
Negyed	3.- "
Nyolcad	1.50 "

Török A. és Tsa

bankház BUDAPESTEN.
Legnagyobb és legszerencsésabb osztályosorsjegy-üzlet.
Központ: Teréz-körút 46/g.
Helyek: V., Váci-körút 4. — IV., Múzeum-körút 11. — Erzsébet-körút 54.
Várjegyeim: Törökbank.

Biztos nagy jövedelem!
kinálkozik intelligens uraknak, kik az "Erzsébet-szanatorium"
sorsjegyek terjesztésével foglalkozni hajlandók. — Bovebbet:
Mercúrbank és váltó-
üzlet r.-t. Budapest, IV., Váci-utca 37.

PARAZK CRÉME
Székely A. Ödön, I. Soroksári-utca 16. sz.
Vásárlóknak BUDAPEST részére
Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság Kecskefémén.
SZESZFINOMÍTÓGYÁRA SAJÁT GYÁRTMÁNYA.
MINDENÜTT KAPHATÓ!

A novai járás főszolgabírájától.
1506/1904. sz.
Árverési hirdetmény.
A kerkasztentmihályfai volt urbéres közbirtokosság tulajdó-
nát képező erdejében, az 1905—1914. évekre esedékes és
13187/1.-3.-b. sz. magas földm. miniszr. rendelettel rendkívüli ki-
hasznáására engedélyezett, mintegy 9.45 kat. hold kiterjedésű
vágásterületek fatömegének nagyrésze nevezetesen az alsoldinrai
m. kir. jár. erdőgondnokság által, tövön kibélyezett 20—62 czm.
mellmagasságú átmérővel bíró, 1761 db erdeifenyő fatörzsnak
15 czm. vastagságon felüli része és 20—70 czm. mellmagasságban
mért átmérőjü 209 db kocsányos és kocsánytalan tölgytörzs 20
czm. vastagságon felüli műfának használható része.
1904. évi nov. hó 23-án d. e. 9 órakor
Kerkasztentmihályfa község (Zala m.) bírójának házánál megtar-
tandó zárt ajánlatokkal egybekötött-nyilvános árverésen a legföb-
bet ígérőnek el fog adatni.
Kikiáltási ár 13225 korona.
Bánatpénz 1322 korona.
A szóbeli árverés megkezdése előtt 1322 korona bánatpénz-
zel, vagy megfelelő övadékképes értékpapirokkal felszerelt és 1
kor. bélyeggel ellátott zárt ajánlatok, melyekben, a felajánlott ár
számokkal és betűkkel olvashatóan kiirandó, valamint, hogy az
ajánlattevő a feltételeket ismeri, s magát azoknak feltétlenül alá-
veti az árverést vezető által elfogadtnak; ellenben utó vagy
távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
Árverési feltételek a novai jár. főszolgabírói hivatalnál és a
kerkastentmihályfai v. urbéresnek elnökénél megtekinthetők.
Nova, 1904. november hó 2-án.
Máyer István
főszolgabíró.

Gyógyítható a sérv?

Erre vonatkozó tanulmány éppen most készült el a saját. A könyv-velejt, mely számos eredeti felvételt tartalmaz, bárki is ki emélt tudása, INGYEN ES BÉRTENITVE kürt birtokában küldi:

POLLITZER MÓR és FIA utóda
 cs. és kir. kiz. szabadalmazott orvosi közsegygár
 Budapest, V/9. Deák Ferenc-utca 10. szám.
 A címre ügyeljünk: Legrégibb cég e szakmában!
 Alapítástól 1858-ban!

Gyenge férfiak és nőknek.

Dr. Wrun Peruin-pora

Dr. Wrun-féle Peruin-por" a gyenge degeknek és szervzetnek új életet és új fiataloságot kölcsönöz Dr. Wrun „Peruin-pora" számtalan házast-életet tett boldoggá, úgy elyngyngített férfiaknak mint magtalan nőknek egyaránt jó.

Figyelem a címre
 Dr. WRUN Peruin-por
 3 ara dobozonkint
 3 korona 60 fill.

Főraktár:
Török József gyógyszerháza
 Budapest, Király-u. 12, Andrássy-ut 26.

A titkos betegségek

alapos gyógyításáról.

Ne sajnálja senki a fáradozást ilyen komoly ügyben, jelentkezzék egyszer személyesen, mert a legújabban külföldön beszerezett speciális műszerekkel még a leg-
 régebbi betegségek is pontosan meg lehet határozni a sze-
 kelyét, elterjedését, minőségét, korokozóját; bármily
 melyen lézkelte is be magát a kóranyag a szervekbe,
 vagy a test nedveibe. Ezen beható vizsgálat alapján
 teljes biztossággal meghatározható a betegségek al-
 giatnak megfelelő, alapos gyógyuláshoz vezető speciális gy-
 gyítási mód is, amelyet mindenki, foglalkozásának meg-
 zavarása nélkül, otthon is elvégezhet. Ha valakinek
 lehetetlen volna megjelenni, akkor csak írja le a baját,
 a melynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasítást
 és a megfelelő speciális gyógyszereket is a leg-
 titkosabb titkok mellett. Levelébe válaszolgyeget mellékeljen
 A gyógyszerelés befejezése után a leveleket elégetik
 vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat.

Ilyen tökéletes és házagróló lezánkban Dr. Pálóc
 v. kórházi orvos, speciális orv. és hírv. intézete (Buda-
 pest, VII. Kerepesi-ut 10.) által jóváírattal, ószimén és
 lelkimerésesen kaphat mindenki úgy férfi, mint nő,
 a neki elróli felvilágosítást, ahol a beteg vére és test-
 nedvei metizálódnak, idegek megerősödnek, az egész
 szervezet megszabadul a bóranyagoktól és lelki kijnjai
 is megszűnnek.

A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül,
 biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok
 év óta Dr. Pálóc az ó speciális gyógymodjával még a
 legelhanyagotabb esetekben is, a bujkoros sebeket,
 hgyesó-, hólyag-, ideg és hágyerkez-bajokat, sérveket, az
 onterozés és szülész utóbajait, magömlést elgyengült
 férfiak (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyert,
 vérhajókat, bérhetéseket és a női nemi szervek
 minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és
 kübön kijárat van. A rendelést Dr. Pálóc önmaga és
 egyedül végzi naponta délelött 10 órától délután 6
 óráig, (vasárnap délt 12 óráig).

Cím: Dr. Pálóc v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelet
 gazdag tapasztalattal alapján, melyeket a kórház
 hgyeszervi és bujkoros osztályán való működése
 alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(hgyesófolysást, sebeket, syphilist és önfertözés-
ból tanadt idegajókat).

Meglepő az eredmény FÉRFIAI GYEN-
GESEGNÉL (IMPOTENCIA) még öre-
gebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizet-
hető.

Levelekre ajánlatul válasz: kívánatra gyógyszerrek.

Rendelés délelött 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám.

Félemelet: bejárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

A nagy- szabadalom részére 1650. sz. 1890. június 12-rol

**Többszörös szabályozható légbevezetéssel ellátott
 izzólámpa folyékony égési anyagok számára" és a
 polszabadalom 27634. sz. 1902. december 11-rol**

"Csöppfolyós tüzelőanyagot fogyasztó gázizzólámpa"
 polszabadalom a 16798. száma szabadalomhoz.

Vevők vagy engedélyesek kerestnek. Szives aján-
 latokat „W. T. 6930" felírást alatt írvakib Rudolf Mosse,
 Wien, I., Seilerstätte 2.

FÉRFI és NŐI
 nemü betegségek,
 férgyengeség (impotencia) alapos gyogykezelésre legjob-
 ban ajánljuk

Dr. KAJDACS
 v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvost.
 Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
 Budapest, IV., Kigyo-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
 Lovas úti 16. házban

VILMA-ALJ.

Finom angol kelméből minden elkészelt színekben, jól elkészítve, paszomány gömbdísszel ... 3.75 kr. 1 remek cloth-szoknya, dísszel 1.80 kr. Ugyanaz selyem-fénylen 2.50 kr. 1 finom cloth reform női nadrág 1.50 kr. Ugyanaz melegbélással 2.-ért 1 fin. posztó-alszoknya, min- den színekben ... 2.25 kr. 1 remek faneliponyola 3.25 kr. 1 legújabb kékötöl blouz 4.75 kr. 1 gyönyörű sanell ingbluz 1.95 kr. 1 valódi szörme nyakboa, leg- újabb 1.80 kr.-tól feljebb.

HERCZEG és HORVÁTH áruháza BUDAPEST, Kerepesi-ut 52.

Pénzkölcsönt

Közveti legyszeresbbsen mindenkinek, aki hitelképes beti, havi, vagy évi föltételekre. Haz- és földbirtokra I. H. H. helyre, cirkópapirta vagy váltóra, kezessel és kezes nél. **SPITZER JOZSEF** ke- reskedésm- és bankkölcsön-irodája Bpest, Damjanich u. 32.

**Hogy hívják?
 Mi a neve?**

KISS KÁROLY és TÁRSA bankházában
 Budapest, Erzsébet-körút 19. kapható.

KISS szerencsése NAGY!

Minden ember életében voltak és vannak pillanatok, mikor szeren-
 eséjét, boldogságát megalapítható! Talán a neve melletti osz-
 tálysorsjegy-szám egy nagyobb nyeresemnyel lesz kihuzva már a
 legközelebbi huzásokon. — Tegyen szerencsekísérletet az itt közölt
 névsorban levő neve melletti számmal, mely csakis

KISS Károly és Társa bankházában
 Budapest, Erzsébet-körút 19. kapható.
KISS szerencsése NAGY!

Abraham	821/9	Bertalan	2221/7	Félicx	795/2	Irn	1061/8	Lenke	1827/4	Nelli	6873/2	Seifrid	10953/4
Adalbert	2917/9	Hertold	1964/0	Ferdinand	1035/2	Irma	10723/8	Leó	3722/2	Netti	7930/4	Stuard	2121/4
Adél	83/0	Blanka	1964/0	Ferenz	10397/7	Iszabella	729/7	Lélla	6709/4	Nikola	9065/4	Simon	10596/6
Adolf	12187	Bogdan	8919/1	Flora	108/58	Isabella	1093/7	Izot	10219/6	Norbert	691	Sztanislo	10808/0
Adolf	191291	Bovisszar	10811/3	Francziska	1093/7	Izot	10482/7	Józet	10219/6	Ola	8833/3	Takony	8998/8
Adolf	52019	Erzsi	607	Frida	8709/7	Izák	10219/5	Lorencz	5450/5	Oliver	7181/8	Tamas	12382/2
Adorján	106890	Ezsi	8832/6	Przyes	10943/3	Izso	84039	Lóthár	9422/9	Orbán	10899/6	Tekla	12063/2
Adrián	2063/4	Erzsi	8832/6	Páloz	10723/7	Ivan	2945/8	Lóthár	3220/9	Ozkar	10368/8	Teofil	5814/4
Agatha	3208	Gezsi	8271	Gábor	108/58	Jak. b	10225/8	Laczi	10225/0	Orbán	80149	Teodor	10278/8
Agnes	3995/0	Cecilia	1780/2	Gabriella	10-09/4	Janka	7890/0	Ludmilla	88781	Orbán	1802/6	Teréz	1887
Alajos	78246	Czár	798/1	Gáspár	10987/6	János	9006/0	Ludvig	8997/5	Ottó	27989	Teréz	96811
Alcánt	79659	Daniel	103901	Geodon	2636/5	Jenő	795	Lauács	322/4	Óttó	87087	Terka	12199
Alfred	108239	Dávid	10397/6	Gerend	32798	Jeremiás	12177	Lauács	667	Pál	10690/5	Tibor	14382/2
Alfons	3208	Gezsi	86717	Gezely	8921	Joachna	94223	Margolna	86346	Paul	676	Tihancz	8261
Alfréd	498	Dezso	10069/2	Gertrud	10497	Johanna	3221	Márcz	7114	Pepi	8222	Vilmos	8396
Ákos	98826	Domokos	39949	Geza	8.3-5	Jolán	32349	Manczrell	1074	Peter	58109	Tibor	98907
Amália	68736	Dorottya	10906/6	Giellia	39400	José	8274	Marcz	8076	Piroska	21515	Tobias	68726
Andor	96734	Héme	10723/4	Guzsziav	102189	Jonán	08728	Margit	90436	Pongracz	46942	Ulrik	10741
András	108647	Elz. chard	108061	Józet	89903	Mária	10398/5	Mária	10398/5	Ráchel	79843	Ulrik	79323
Anna	10731	Ed	30420	György	9898	Judit	58470	Marianna	2119	Sándor	68289	Zacharias	33333
Antal	107259	Ede	108062	Gyula	792	Julia	10938/4	Markus	87911	Rebeka	101292	Valentia	91661
Antal	28580	Edvin	8520	Hedvig	104990	Kamán	86639	Martha	8224	Regina	9420	Va. ér	108463
Antónia	86713	Eliak	102189	Helena	10121/4	Karolin	69825	Márton	105980	Rozala	8200	Valeria	90724
Aranka	106965	Emilia	82824	Henrieta	102239	Károly	99772	Matild	106930	Róhárd	29032	Vazul	106969
Armin	19446	Elenora	20679	Henrik	2248	Katalin	79847	Mária	21870	Robert	68728	Vendel	106209
Arnold	107349	Elias	102193	Hermann	109909	Kázmér	80100	Mencséri	84240	Róhárd	90731	Verona	106970
Arpád	108621	Filvra	60816	Hermína	8273	Kelenoa	108090	Nevyhiért	73314	Román	3342	Vitor	102288
Arthur	108075	Fimmiel	90687	Hilda	89195	Klara	21189	Mici	61881	Rozala	73947	Viktor	80299
Augusta	24788	Emil	770	Józet	78482	Klotild	87069	Mihály	84208	Rozina	106674	Viktória	23244
Aurél	108984	Emma	100499	Habert	653	Konrad	6219	Miklos	94208	Sándor	68728	Vendel	106209
Aurelia	8543	Endro	102213	Hugo	86328	Konstant.	39366	Miksz	29484	Sálon	54133	Vilmos	54786
Átilia	82493	Ernő	108124	Humbert	78824	Kornel	91926	Milan	73917	Sámon	70319	Walter	54780
Bálint	29279	Ernő	22245	Dolyka	99779	Kornel	39378	Mirjam	57988	Sámu	99639	Wi helmin	89909
Bálfar	102188	Erzsébet	99650	Ira	79849	Kristóf	84835	Mó	102197	Sándor	103942	Vladimir	32962
Barnabás	56686	Eszter	68023	Ignác	103933	Kristina	84293	Moses	94208	Sári	10289	Zacharias	33848
Beatrix	99674	Eugenia	89195	Ilka	103982	Lajos	73308	Nándor	194231	Saretha	196677	Zollán	38518
Bela	772	Fel	8272	Ilés	37422	László	96708	Napoleon	34777	Sebestyén	33107	Zsani	4888
Benedek	102192	Iva	821	Ilma	85008	Laura	20669	Narczisz	8189	Szeráfín	100894	Zsigmond	22157
Bernát	5494	Káthán	82824	Hona	109467	Lázár	84040	Nánia	22051	Szerena	107333	Zsófia	108414
Berta	22629	Farkas	78482	Imre	108394	Lehel	29177	Nathan	8994	Szodonia	49633	Zsuzsana	98294

A szives megrendéseket postafordultalv kérjük, hogy a kívánt szám idökében el ne adassék.

Több ezer fél nyert a most lefolyt XIV. KISS-nél.

sorsjátékban nagyobb nyereseményeket Minden egyes huzás után közfetesztük a nagyobb budapesti hírlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét, úgy hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint **vevőinknek** különösen kedvező a szerencse. Kísérlelje meg tehát szerencséséget mindenki **KISS bankházában**, mert

KISS szerencsése NAGY!

A XV. sorsjáték első osztályának huzása már november 24. és 25-én lesz.

Az I. osztályú sorsjegyek árai: Nyolczad 1 kor. 50 fill. Negyed 3 kor. Fél 6 kor. Egész 12 kor.

KISS KÁROLY és TÁRSA

sorsjáték felárusító-helye Budapest, Erzsébet-körút 19. szám.

